

Uitspraak op het beroep van de heer [T.], wonende te [...] (hierna: [T.]) tegen de kerkenraad van de [N-]gemeente te[...].

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift van [T.] d.d. 10 februari 2015, met bijlagen, tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de kerkprovincie Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 30 januari 2015, RCBG 2015-057.
- 1.2 De bij brief van 7 april 2015 door [T.] gegeven aanvulling op zijn beroepschrift.
- 1.3 De onder nr. 17/14S op 16 juli 2014 door de voorzitter van het generale college gegeven uitspraak op het verzoek om opschorting en een voorlopige voorziening in het beroep tussen Dr. [M.] en de kerkenraad van de [T-]wijkgemeente te [...] (hierna: [TG]).
- 1.4 De onder 17/14 op 30 april 2015 door het generale college gegeven uitspraak op het onder 1.3 genoemde beroep.

2. Het beroep in de zaak RCBG 2015-057 en de beoordeling daarvan

- 2.1 Bij de bestreden uitspraak van 30 januari 2015, RCBG 2015-057, heeft het RCBG afgewezen het door [T.] ingediende bezwaar tegen de door de [N-]gemeente (hierna: [NG]) genomen acties om een predikant te benoemen op, naar [T.] stelt, een formatieplaats die toekomt aan de [TG]. Tevens heeft het RCBG in die uitspraak bepaald dat de [NG] benaderde en nog te benaderen proponenten en predikanten van de bestaande situatie op de hoogte stelt. Tegen dit onderdeel van de beslissing van het RCBG heeft [T.] geen beroep ingesteld.
- 2.2 Bij de uitspraak onder 17/14S, waarop [T.] zijn bezwaar en zijn beroep baseert, heeft de voorzitter van het generale college beslist dat de kerkenraad vooralsnog geen uitvoering mag geven aan het voorgenomen besluit van 13 november 2013 en het voorleggen van dit besluit aan de gemeente, zoals aangegeven in de uitspraak van het RCBG, en dat de kerkenraad vooralsnog geen besluit mag nemen of handeling mag verrichten, dat of die direct of indirect is gericht op het tot stand brengen van een fusie van de [TG] met de [NG]. Een en ander totdat het generale college uitspraak heeft gedaan op het beroep van [M.] in deze zaak.
- 2.3 Bij de uitspraak van 30 april 2015 met nummer 17/14 heeft het generale college [M.] niet ontvankelijk verklaard in zijn bezwaren ten aanzien van het voorgenomen fusiebesluit van 13 november 2013, ten aanzien van het vaststellen van een wijziging in de wijkgrenzen van de [TG] en de [NG] en ten aanzien van het niet mogen beroepen van een predikant zonder dat daaraan een beperking wordt gesteld, zoals onder rechtsoverweging 5.8 aangegeven, en heeft het tevens voormelde uitspraak van het RCBG (4 juni 2014, onder nr. 050) bevestigd en voor het overige het daartegen door [M.] ingestelde beroep ongegrond verklaard.
- 2.4 Met de op 30 april 2015 gegeven uitspraak van het generale college is, zoals uit het dictum ook volgt, de uitspraak van de voorzitter van 16 juli 2014 komen te vervallen.
- 2.5 De onder 2.4 geconstateerde vaststelling betekent dat aan [T.] geen beroep meer toekomt op een toetsing van het handelen van de wijkkerkenraad [TG] aan de uitspraak van de voorzitter van het generale college van 16 juli 2014 onder nr. 17/14S.
- 2.6 [T.] heeft derhalve thans geen belang meer op een beslissing op zijn beroep, zoals hij dit heeft samengevat in het samenvattende verzoek in zijn brief van 7 april 2015. Dat betekent dat hij in zijn beroep niet ontvankelijk verklaard moet worden. Hetgeen [T.] in beroep anderszins heeft aangevoerd, leidt overigens ook niet tot een ander oordeel dan door het RCBG gegeven.
- 2.7 Het RCBG verwijst in de bestreden uitspraak naar zijn uitspraak RCBG 2014-053/056, waarbij het bezwaar van [T.] tegen de in de begroting 2014 opgenomen halve formatieplaats pastorale zorg voor de [TG] is afgewezen. Op het tegen die uitspraak ingestelde beroep is [T.] bij uitspraak van het generale college d.d. 30 april 2015 onder nr. 24/14 in zijn beroep niet ontvankelijk verklaard. Deze uitspraak heeft derhalve geen invloed op hetgeen door het RCBG in de uitspraak 2015/057 over zijn uitspraak 2014-053/056 is overwogen in relatie tot het bezwaar van [T.] in de onderhavige zaak.

3. **Beslissing**

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart [T.] niet ontvankelijk in zijn beroep;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 26 oktober 2015 door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. M. Mouthaan, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroepschrift van mevrouw [D.], wonende te [...]

1. De procedure

- 1.1 Bij beroepschrift van 11 februari 2015 is mevrouw [D.] (hierna te noemen: [D.]) in beroep gekomen tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna te noemen: het RCBG) van 12 januari 2015, verzonden op 13 januari 2015, nr. 2014-160.
- 1.2 Bij deze uitspraak is het bezwaar van [D.] gericht tegen het besluit van de algemene kerkenraad van de Hervormde Gemeente te [...] (hierna: verweerder) van 28 juni 2014 ongegrond verklaard.
- 1.3 Verweerder heeft bij e-mail van 20 maart 2015 bij wijze van verweer verwezen naar zijn aan het RCBG gezonden reactie op het bezwaarschrift van [D.], welke reactie is gedateerd 18 oktober 2014.
- 1.4 [D.] heeft niet verzocht te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het beroepschrift.

2. De beoordeling

- 2.1 Bij brief van 28 juni 2014 heeft verweerder [D.] ervan op de hoogte gesteld, zulks naar aanleiding van haar aan verweerder gerichte e-mail van 30 mei 2014 over de jaarrekening 2013 van het college van kerkrentmeesters, dat deze e-mail en voortaan al haar brieven of berichten met beschuldigende toon niet meer in behandeling worden genomen.
In het hiertegen gerichte bezwaarschrift heeft [D.] - in de kern weergegeven – aangevoerd dat verweerder niets meer van haar in behandeling neemt en dat haar op deze wijze haar rechten zoals neergelegd in de kerkorde zijn ontnomen.
- 2.2 Het RCBG heeft – samengevat weergegeven – overwogen dat niet valt in te zien waarom verweerder telkens zou moeten reageren op de frequente brieven van [D.] die naar het oordeel van verweerder het leven en werken van kerkelijke organen verstoren. Voldoende is dat verweerder er kennis van neemt. Deze handelwijze staat verweerder in beginsel vrij tenzij aan [D.] kerkelijke rechten zouden worden ontzegd of indien zij buitengesloten zou worden. Dit is naar het oordeel van het RCBG niet het geval.
- 2.3 In het tegen de uitspraak van het RCBG gerichte beroepschrift voert [D.] aan dat verweerder door haar aangetoonde feiten niet heeft weerlegd. Zij geeft verder aan dat haar bezwaren betrekking hebben op de door de penningmeester van het college van kerkrentmeesters in een plaatselijke kerkelijke publicatie vermelde mededeling omtrent de omvang van het bedrag aan administratiekosten dat voor een ingeschrevene in het kerkelijke register moet worden betaald.
- 2.4 Het generale college is van oordeel dat hetgeen door [D.] is aangevoerd niet kan leiden tot een vernietiging van de uitspraak van het RCBG. Het generale college kan zich met de overwegingen van het RCBG verenigen. Verweerder heeft besloten uitsluitend brieven en berichten met een beschuldigende toon, waartoe de e-mail van [D.] 30 mei 2014 kan worden gerekend, niet meer te zullen beantwoorden. In het aan het RCBG gezonden verweer van 18 oktober 2014 wordt ten aanzien van dit bericht opgemerkt dat “een fatsoensnorm is overschreden”. Voorts heeft verweerder in dat verweer vermeld dat alle bezwaren van [D.] met een meer gematigde toon zullen worden behandeld.

Met het besluit van verweerder van 28 juni 2014 is [D.] haar ingevolge de kerkorde toekomstige recht om bezwaar te maken tegen besluiten van kerkelijke lichamen en organen niet ontnomen.

3. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep van [D.] ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland van 12 januari 2015 nr 2014-160;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus geweest op 26 oktober 2015 door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. M. Mouthaan, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroep van de heer [D.] (hierna: appellant)

1. De procedure

- 1.1. Bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift gedateerd 17 februari 2015, heeft appelland beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college) gedaan op 12 februari 2015, waarin het regionale college (i) appelland niet-ontvankelijk verklaart in zijn bezwaren voor zover gericht tegen de leden van de kerkenraad van de Protestantse wijkgemeente [O.] te [...] (hierna: de kerkenraad respectievelijk de gemeente) en (ii) zich voor het overige onbevoegd verklaart te oordelen over de bezwaren van appelland.
- 1.2. Het generale college heeft de kerkenraad niet in de gelegenheid gesteld schriftelijk op het beroepschrift te reageren. Het beroep is niet gericht tegen de niet-ontvankelijkverklaring in de bezwaren tegen de leden van de kerkenraad. Het generale college is reeds aanstonds van oordeel dat het beroep tegen de onbevoegdverklaring ongegrond is (zie onderdeel 4 van deze uitspraak). Het generale college zal daarom artikel 20, tweede lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak overeenkomstig toepassen.
- 1.3. Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het regionale college hem heeft doen toekomen.
- 1.4. Het generale college ziet geen aanleiding om appelland of de kerkenraad gelegenheid te geven hun inzichten aan het generale college mondeling toe te lichten en zij hebben het generale college evenmin daarom verzocht.

2. De feiten

- 2.1. Appelland stelt dat de kerkenraad gehouden is de klachten te behandelen die hij bij de kerkenraad heeft ingediend tegen een persoon die volgens appelland is verbonden aan de gemeente als kerkelijk medewerker.
- 2.2. De kerkenraad heeft deze klachten niet in behandeling genomen, stellende dat hij de klachten niet als een kerkelijke kwestie beschouwt.
- 2.3. Appelland heeft tegen deze weigering bezwaar gemaakt bij het regionale college dat daarop uitspraak heeft gedaan zoals hiervoor vermeld in rechtsoverweging 1.1.

3. Gronden van het beroep

- 3.1. Appelland heeft geen beroep ingesteld tegen de niet-ontvankelijkverklaring door het regionale college.
- 3.2. Appelland beaamt in zijn beroepschrift dat het regionale college niet bevoegd is te oordelen over de klachten tegen de kerkelijk medewerker. Hij voert aan dat het regionale college echter wel bevoegd is te oordelen over de weigering van de kerkenraad deze klachten te behandelen.

4. De beoordeling

- 4.1. Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 4.2. Het generale college is niet gebleken dat de persoon waartegen appelland klachten heeft geformuleerd ambtsdrager is, in de bediening is gesteld of de bevoegdheid heeft voor te gaan in de eredienst. Het generale college gaat ervan uit dat deze persoon lid van de gemeente is.
- 4.3. Het opzicht over leden van een wijkgemeente berust ingevolge ordinantie 10-7-1 in beginsel bij de wijkkerkenraad, met dien verstande dat dit opzicht, indien het betreft de toepassing van een van de middelen van kerkelijke tucht, is opgedragen aan het college van predikanten en ouderlingen, gehoord het regionale college voor het opzicht. Volgens ordinantie 10-11-2 kan degene die in eerste aanleg een beschuldiging heeft ingebracht en bezwaar heeft tegen een genomen besluit over het niet toepassen van een middel van kerkelijke tucht zich beroepen op het generale college voor het opzicht. Het generale college is van oordeel dat onder een dergelijk besluit tevens begrepen dient te worden een besluit strekkende tot het niet in behandeling nemen van een beschuldiging, zoals de kerkenraad althans het college van predikanten en ouderlingen van de gemeente in het onderhavige geval heeft genomen en waartegen appelland bezwaar heeft ingesteld bij het regionale college. Het regionale college heeft zich dan ook terecht onbevoegd verklaard.

4.4. Volgens artikel 2 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak zendt een kerkelijk college de bij het college binnengekomen bezwaarschriften, tot behandeling waarvan kennelijk een ander kerkelijk college bevoegd is, onverwijld door naar dat college, onder gelijktijdige mededeling daarvan aan degene die het bezwaarschrift aan het eerstbedoelde college heeft toegezonden. Het generale college is niet gebleken dat het regionale college dit artikel heeft toegepast en zal om die reden zelf de bezwaarschriften van appelland doorzenden naar het generale college voor het opzicht, onder gelijktijdige mededeling daarvan aan appelland.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van appelland ongegrond; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de kerk.

Aldus gewezen op 6 mei 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en ds. M.A. Bos.

Uitspraak op het beroep van de heer dr. [T.], wonende te [...] (hierna: [T.]) tegen de Algemene Kerkenraad van de Hervormde gemeente [...] (HAK).

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift, met bijlagen, van [T.] tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de kerkprovincie Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 27 februari 2015, RCBG 2015-058.
- 1.2 De HAK heeft een verweerschrift d.d. 29 april 2015 ingediend.
- 1.3 [T.] heeft daarop gereageerd bij brief van 2 mei 2015. De HAK heeft, ondanks daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, niet meer gereageerd.
- 1.4 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
- 1.5 Partijen hebben niet gevraagd om een mondelinge behandeling en het generale college acht zich op grond van de stukken voldoende geïnformeerd.

2. Het beroep

- 2.1 [T.] behoort als lidmaat tot de – voormalige – [T-wijkgemeente] (hierna: [TG]) van de Hervormde gemeente te [...], die is opgegaan in de [N-gemeente]. Deze [N-gemeente] (hierna: [NG]) is, naar het generale college uit andere procedures inmiddels bekend is geworden, ontstaan door een samenvoeging van de Hervormde [S-gemeente] met de Gereformeerde [B-gemeente]. Tussen [T.] enerzijds en de HAK, alsook de kerkenraad van de [TG] (waarvoor thans de kerkenraad [NG] optreedt), anderzijds zijn bij het generale college diverse beroepsprocedures aanhangig en aanhangig geweest, waarbij die samenvoeging eveneens onderwerp van geschil is.
- 2.2 De begroting over het jaar 2014 is aan de orde geweest in de uitspraken van het generale college d.d. 30 april 2015 onder de nummers 16/14 en 24/14. Naar aanleiding van de uitspraak van het RCBG in de zaak 049 op 4 juni 2014 (zie 16/14) heeft de HAK een nieuwe begroting 2014 opgesteld. De gang van zaken rond deze nieuwe begroting was onderwerp van de uitspraak van het RCBG in de zaak 053/056 op 11 november 2014 en genoemde uitspraak van het generale college nr. 24/14.
- 2.3 In het onderhavige beroep van [T.] is aan de orde zijn bezwaar tegen het besluit van de HAK een wijziging in de begroting 2014 aan te brengen, zonder dat deze begroting is voorgelegd en gepubliceerd ex ordinantie 11-6-4 en 11-6-5.
- 2.4 [T.] heeft in zijn inleidende bezwaarschrift het RCBG verzocht de betreffende begroting 2014 ongeldig te verklaren en passende maatregelen te nemen om herhaling te voorkomen.
- 2.5 In de beslissing van 27 februari 2015, RCBG 2015-058 heeft het RCBG het bezwaar van [T.] gegrond verklaard.
- 2.6 In zijn beroepschrift verzoekt [T.]:
 1. De beslissing van het RCBG aan te vullen met de verplichting tot nakoming van de Ordinantie.
 2. De begroting 2014 van Hervormd [...] ongeldig te verklaren.
 3. De HAK op te dragen binnen een maand na het besluit een nieuwe begroting 2014 op te stellen waarin de formele formatieplaats van de [TG] op herkenbare wijze is opgenomen en deze te publiceren in het kerkblad. Daarbij moeten de aangebrachte wijzigingen duidelijk worden toegelicht met vermelding van het besluit van het generale college.

3. De beoordeling

- 3.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 3.2 Zoals ook in de uitspraak van het generale college d.d. 30 april 2015, nr. 24/14, is overwogen, stelt het generale college voorop dat op grond van ordinantie 12-3-1 en ordinantie 11-22-5, indien is voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden, bezwaar respectievelijk beroep ingesteld kan worden tegen een besluit. Een dergelijk besluit dient gericht te zijn op het tot stand brengen van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt

- bedoeld dat het besluit op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft.
- 3.3 Het generale college stelt ook in deze beroepszaak vast dat door de uitspraak van het RCBG, waartegen het beroep zich richt, de wijziging in de begroting geen rechtskracht heeft gekregen. Daarmee heeft [T.] bereikt dat de wijziging van de HAK in de begroting niet rechtsgeldig (meer) is.
- 3.4 De HAK heeft in zijn verweer aangevoerd dat er sprake is van een herziene begroting met aanvulling. De HAK stelt dat hij zich aan de procedures en de uitspraak van het RCBG heeft gehouden en dat beide kerkenraden akkoord gegaan zijn met de gang van zaken.
- 3.5 Nu het RCBG het bezwaar van [T.] ten aanzien van de procedure rond de vaststelling van de hernieuwde begroting 2014 gegrond heeft verklaard, heeft [T.] bij zijn beroep tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 27 februari 2015 op dat punt geen belang. Dat betekent dat [T.] in dat beroep niet ontvankelijk is.
- De HAK heeft geen beroep ingesteld, zodat de vraag of de HAK zich aan de procedures heeft gehouden geen onderwerp van beoordeling in deze procedure is. In ieder geval is het generale college niet gebleken van een onjuist oordeel van het RCBG ter zake.
- 3.6 Het generale college, noch het RCBG, is krachtens de kerkorde aangewezen om toezicht te houden op en aanwijzingen te geven ten aanzien van door de (algemene) kerkenraad van de gemeente vastgestelde begrotingen.
- Begrotingen dienen immers te worden voorgelegd aan het regionale college voor de behandeling van beheerszaken (hierna: RCBB) en dit regionale college treedt zo nodig in overleg met de (algemene) kerkenraad.
- 3.7 De door [T.] verzochte maatregelen vallen onder dat toezicht en de bevoegdheid tot het geven van aanwijzingen door het RCBB. Mitsdien is [T.] ook ten aanzien van het verzoek om tot maatregelen over te gaan ten opzichte van de HAK niet ontvankelijk.
- 3.8 De sanctie op het niet voldoen aan de bij en krachtens de kerkorde gegeven voorschriften is in beginsel vernietiging van een besluit. Ambtsdragers hebben bij hun bevestiging beloofd om zich aan de orde van de kerk te houden, terwijl de kerkorde bepaalt dat functionarissen daaraan eveneens zijn gebonden. Een verzoek om een kerkelijk orgaan op te dragen zich aan voorschriften te houden, is derhalve niet ontvankelijk, zodat, voor zover [T.] een dergelijke algemene aan de HAK te geven opdracht heeft beoogd, hij daarin eveneens niet ontvankelijk is.
- 3.9 Ingeval ambtsdragers dan wel functionarissen zich niet houden aan de bij en krachtens de kerkorde gegeven voorschriften wijst de kerkorde andere colleges dan het regionale en generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen aan om daarover een oordeel te geven.
4. Beslissing
- Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- verklaart [T.] niet ontvankelijk in zijn beroep tegen de uitspraak van het RCBG d.d. 27 februari 2015 (RCBG 058);
 - bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 26 oktober 2015 door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. M. Mouthaan, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds M.A. Bos en J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroep van ds. [N.] te [...] (hierna: de predikant)1. De procedure

- 1.1. Bij op 27 maart 2015 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen en op 29 april 2015 aangevulde beroepschrift met bijlagen, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) gedaan op 26 februari 2015 en verzonden op 2 maart 2015. In zijn uitspraak oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 dat de predikant de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de gemeente) niet langer met stichting kan dienen.
- 1.2. De kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) heeft op het beroepschrift gereageerd.
- 1.3. Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.4. De predikant heeft voorts beroep ingesteld tegen een uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland gedaan op 17 augustus 2015. Die uitspraak betrof een bezwaar van de predikant tegen een advies van het regionale college voor de visitatie in Overijssel en Flevoland (hierna: het RCV) aan de kerkenraad om bepaalde informatie over de inhoud van de uitspraak van het GCA te verschaffen aan de leden van de gemeente. Dat beroep heeft het generale college in behandeling genomen als zaak 14/15.
- 1.5. Op 10 december 2015 heeft de met zaak 14/15 gevoegde mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren (i) de predikant en verder zijdens haar [raadsman] vergezeld door [B.], (ii) [S.] (preses) en [H.] (scriba) namens de kerkenraad bijgestaan door [juridisch adviseur] en vergezeld door [JH.] (ouderling-kerkrentmeester), (iii) ds. [V.] (preses) en [BS.] (lid van het moderamen) namens het breed moderamen van de classis (hierna: het BM-CV) en (iv) de visitatoren [D.] en ds. [S.] (hierna: de visitatoren) namens het RCV.

2. De feiten

- 2.1. Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2. De predikant is sinds 2009 verbonden aan de gemeente.
- 2.3. In de gemeente en kerkenraad zijn na verloop van tijd spanningen kenbaar geworden rondom het functioneren van de predikant.
- 2.4. Nadat tijdens vergaderingen van de kerkenraad in november en december 2013 door de leden van de kerkenraad schriftelijk uiting gegeven is over het functioneren van beide predikanten van de gemeente, besluit de kerkenraad eind 2013 een streep onder het verleden te zetten.
- 2.5. Op 15 januari 2014 heeft de preses van de kerkenraad de predikant bezocht. Tijdens dit gesprek heeft de preses, zonder voorafgaand overleg en buiten medeweten van de kerkenraad, naar haar eigen zeggen op 'persoonlijke titel' de predikant laten weten dat de predikant de gemeente diende te verlaten.
- 2.6. Op 28 juni 2014 heeft de kerkenraad om tussentijdse buitengewone visitatie verzocht.
- 2.7. Het BM-CV heeft de predikant in juli 2014 op grond van ordinantie 3-19 gedeeltelijke vrijstelling van werkzaamheden verleend welke later is omgezet in gehele vrijstelling.
- 2.8. In het verslag van de tussentijdse buitengewone visitatie van oktober 2014 (hierna: het visitatierapport) hebben visitatoren geconcludeerd dat terugkeer van de predikant niet meer mogelijk is.
- 2.9. De predikant heeft het BM-CV in reactie op het visitatierapport laten weten zich niet te zullen verzetten tegen een eventueel verzoek van het BM-CV aan het GCA om een oordeel uit te spreken ex ordinantie 3-20. Bij zijn brief van 5 december 2014 aan het GCA heeft het BM-CV dit gedaan.
- 2.10. In zijn uitspraak waarvan beroep oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA daarin dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 september 2015 binnen welke zij zich naar dat oordeel kan voegen en dat de predikant, indien zij zich niet naar dat oordeel voegt, per die datum wordt losgemaakt van de gemeente. In deze uitspraak geeft het GCA de predikant bij

wijze van aanbeveling in overweging om zich te verstaan met de reïntegratieconsulent van de dienstenorganisatie, in het bijzonder over haar gedrag, haar houding en haar communicatieve vaardigheden (hierna: de aanbeveling).

3. Gronden van het beroep

- 3.1. Naast het feit dat de predikant zich niet kan verenigen met een aantal door het GCA vastgestelde feiten, zien de gronden van het beroep op de aanbeveling en de door het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 bepaalde termijn van zes maanden.
- 3.2. De predikant heeft de aanbeveling als kwetsend ervaren en stelt dat zij uit de uitspraak niet kan afleiden waarop deze is gebaseerd. Zij wijst erop dat zij door de aanbeveling des te meer is getroffen nu deze door de kerkenraad, op advies van de visitatoren, woordelijk is doorgeleid naar de leden van de gemeente. De predikant is van mening dat het GCA nimmer heeft kunnen komen tot de aanbeveling op grond van de beschikbare gegevens. Het GCA heeft, zo vervolgt de predikant, niet geïnformeerd naar haar functioneren, haar reflectie op het eigen functioneren, haar houding in een kerkelijke gemeente en andere relevante gegevens. Door de aanbeveling en het feit dat deze door de kerkenraad is verspreid in de gemeente, wordt het vinden van andere arbeid ernstig bemoeilijkt.
- 3.3. De rol van de (preses van de) kerkenraad en het feit dat de predikant pas begin 2015 op zoek heeft kunnen gaan naar een andere betrekking en de snelle doorloop van de procedure bij het GCA dienen naar de mening van de predikant te leiden tot het toepassen van de maximale termijn van twaalf maanden. Daarnaast maakt de predikant bezwaar tegen het meewegen van de persoonlijke gezinsomstandigheden van de predikant. Deze weging wekt bij haar de suggestie dat zij als alleenstaand predikant wordt benadeeld ten opzichte van een predikant met een gezin, terwijl haar lasten als alleenstaande hoger zijn nu zij deze niet kan delen. Voorts wijst de predikant erop dat zij haar woning in de gemeente mogelijk met verlies zal moeten verkopen. Ten slotte stelt de predikant dat het aan de gemeente te wijten is dat zij wordt losgemaakt; de schuldvraag dient volgens de predikant bij het bepalen van de termijn meegewogen te worden.

4. De beoordeling

- 4.1. Hoe onbevredigend dat wellicht ook voor de predikant is, voor zover het beroep gericht is op de aanbeveling, ontbreekt procesbelang. Wat er ook zij van het opnemen van een dergelijke aanbeveling in een uitspraak van het GCA, de aanbeveling is niet dragend in die zin dat zonder de aanbeveling het GCA tot een ander oordeel had kunnen komen.
- 4.2. Voorts is het beroep tegen de termijnstelling door het GCA ongegrond. De predikant heeft onvoldoende omstandigheden gesteld die, indien aannemelijk, aanleiding geven voor een langere termijn dan de door het GCA vastgestelde van zes maanden. Voorts is niet aannemelijk geworden dat de predikant, nadat aan haar (gedeeltelijke) vrijstelling van werkzaamheden was verleend en zij het BM-CV had laten weten zich niet te zullen verzetten tegen een verzoek om een oordeel ex ordinantie 3-20, niet had kunnen omzien naar een andere betrekking. Evenmin is gebleken dat het GCA de predikant heeft benadeeld ten opzichte van een predikant met een gezin. Ten slotte heeft het GCA terecht overwogen dat een oordeel ex ordinantie 3-20 geen oordeel inhoudt over de vraag in hoeverre de predikant dan wel de kerkenraad een verwijt treft betreffende de gerezen spanningen. De schuldvraag mag evenmin in aanmerking genomen worden bij het bepalen van de termijn bedoeld in ordinantie 3-20-2.
- 4.3. Het generale college zal op grond van artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak een nieuwe termijn bepalen die eindigt op 1 maart 2016, waarbij rekening is gehouden met de duur van de behandeling van het beroep.
- 4.4. Hetgeen de predikant overigens tegen het oordeel van het GCA heeft aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de predikant tegen de termijnstelling door het GCA ongegrond;
- verklaart de predikant voor het overige niet-ontvankelijk in haar beroep; en
- bepaalt ingevolge artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak dat de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt

naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 maart 2016; en

- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 20 januari 2016

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr.ing. M. Mouthaan (plv. secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N. van Vulpen-Grootjan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroep van de heer S., de heer J., fam. J-K, fam. W-B , fam. P-V, fam. B-K, fam. G-V, fam. K-W, fam. V-T, fam. D-J en de heer B., hierna te noemen: appellanten.

1. Procedure

- 1.1 Bij op 20 april 2015 bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen van de Protestantse kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift hebben appellanten beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Friesland (hierna: het RCBG) van 23 maart 2015. Bij die uitspraak heeft het RCBG
- a) het bezwaar van appellanten gericht tegen de te late behandeling van de begroting voor 2014 en de jaarrekeningen over de jaren 2011, 2012 en 2013 van de Hervormde gemeente te [...] en de termijn/het tijdstip van ter inzage legging gegrond verklaard en aan dit oordeel geen consequenties verbonden en voorts
 - b) appellanten niet-ontvankelijk verklaard in hun bezwaar tegen het nemen van besluiten door de kerkenraad, terwijl deze niet het in de plaatselijke regeling voorgeschreven aantal ambtsdragers telt.
- 1.2 Het beroep van appellanten is blijkens hun beroepschrift gericht tegen onderdeel b) van de uitspraak van het RCBG.
- 1.3 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
- 1.4 Het generale college heeft voorts kennis genomen van het verweerschrift van de kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad) van 4 juni 2015.
- 1.5 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college heeft geen aanleiding gevonden hiertoe ambtshalve over te gaan.

2. De beoordeling

- 2.1 Appellanten hebben bij brief van 22 september 2014, voor zover hier van belang, bezwaar gemaakt tegen het nemen van besluiten door de kerkenraad, terwijl deze niet het in de plaatselijke regeling voorgeschreven aantal ambtsdragers telt. In de plaatselijke regeling is bepaald dat de kerkenraad bestaat uit dertien ambtsdragers. Appellanten hebben aangevoerd dat de kerkenraad al lange tijd in werkelijkheid wordt gevormd door slechts zes ambtsdragers.
- 2.2 Het RCBG heeft onder verwijzing naar ordinantie 4-5-4 overwogen dat uitgangspunt bij de besluitvorming niet is het aantal leden dat de vergadering op dit moment feitelijk telt, maar de omvang die de vergadering in de plaatselijke regeling heeft. Voorts is overwogen dat nu de kerkenraad minder dan de helft van het aantal in de plaatselijke regeling voorgeschreven ambtsdragers telt, de kerkenraad geen rechtsgeldige besluiten kan nemen. Blijkens een verklaring van de kerkenraad is daarvan bij de besluitvorming geen sprake geweest. Het RCBG is gebleken dat inmiddels een voorziening is getroffen en dat de kerkenraad heeft aangetoond dat alles in het werk is en wordt gesteld de problemen met het vervullen van vacatures in de kerkenraad op te lossen. Ten slotte heeft het RCBG overwogen dat appellanten met hun bezwaarschrift geen bezwaar tegen een specifiek door de kerkenraad genomen besluit aan het RCBG hebben voorgelegd. Het RCBG kan daarom geen uitspraak doen over de rechtsgeldigheid van een door de kerkenraad genomen besluit en appellanten worden daarom in hun bezwaar niet-ontvankelijk verklaard.
- 2.3 In beroep voeren appellanten onder verwijzing naar hun tijdens de zitting van het RCBG voorgedragen pleitnota aan dat naar hun opvatting de kerkenraad wel degelijk een aantal beleidsbepalende beslissingen heeft genomen. Appellanten noemen hier onder meer de vernieuwing van het kerkblad, beslissingen in verband met het jaarboekje, de samenvoeging van de mannenvereniging met de Bijbelkring en een aantal kwesties in verband met kerkdiensten zoals geen ochtenddienst in verband met een Kerk- en Schooldienst in de gereformeerde kerk waardoor een aantal gemeenteleden voor een dichte deur stonden, een Avondmaalsviering zonder diaken en een dienst met een voorganger zonder preekbevoegdheid.

- 2.4 Het generale college overweegt het volgende. Ingevolge ordinantie 12-3 kan tegen een besluit bezwaar worden gemaakt. Dit bezwaar moet worden ingesteld binnen dertig dagen na de dag waarop dat besluit is verzonden dan wel na de dag waarop daarvan redelijkerwijs kennis kon worden genomen. Onder besluit wordt ingevolge vaste jurisprudentie van het generale college verstaan een besluit dat is gericht op het tot stand brengen van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Hiermee wordt bedoeld dat het besluit op zich zelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormend orgaan het door dit orgaan beoogde rechtsgevolg heeft. Onder besluit wordt tevens verstaan een handeling of een verzuim en ook dan zal sprake moeten zijn van een zeker rechtsgevolg als hiervoor bedoeld.
- 2.5 Het generale college stelt met het RCBG vast dat bij het bezwaarschrift van 22 september 2014, voor zover dat heeft geleid tot onderdeel b) van de aangevochten uitspraak, geen bezwaar is gemaakt tegen concreet genoemde besluiten en derhalve ook niet tegen de door appellanten eerst ter zitting van het RCBG bij wijze van voorbeeld genoemde en door hen als besluiten geduide beslissingen dan wel feitelijke handelingen. Het generale college wijst erop dat het blijkens zijn jurisprudentie strikt de hand houdt aan de naleving van de termijn die is gegund voor het maken van bezwaar en het instellen van beroep. Hierbij is van belang dat de bezwaar- en beroepstermijn zekerheid biedt over het moment waarop besluiten niet meer bij de kerkelijke rechter kunnen worden aangevochten. Dat biedt rechtszekerheid voor iedereen die bij een dergelijk besluit is betrokken. Voor de goede voortgang van het kerkelijk werk is het onontbeerlijk dat een eenmaal genomen besluit na ommekomst van de genoemde termijn niet op ieder moment in rechte nog kan worden aangevochten.
- 2.6 Uit het voorgaande vloeit voort dat het RCBG appellanten terecht in hun bezwaar niet-ontvankelijk heeft verklaard. Dit leidt ertoe dat het beroep van appellanten ongegrond moet worden verklaard.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen

- verklaart het beroep tegen onderdeel b) van de uitspraak van het RCBG van 23 maart 2015 ongegrond;
- bevestigt die uitspraak voor zover aangevochten;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 23 november 2015 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr.ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds. J. van der Veen en J.B.W. van Vark R.A.

Uitspraak op het beroep van ds. [X.] te [...] (hierna: de predikant).

1. De procedure

1.1 Bij beroepschrift van 23 februari 2015 gericht aan het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het GCA van 29 januari 2015 nr 10/2014 (hierna GCA 10/2014). Dit beroepschrift is met toepassing van artikel 2 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak doorgezonden naar het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) waar het op 12 mei 2015 is ontvangen.

Het GCA heeft in GCA 10/2014 op grond van ordinantie 3-20 beslist dat de predikant de combinatie Hervormde gemeente [A.] en de Protestantse gemeente [B.] (hierna: de combinatiegemeente) niet langer met stichting kan dienen. Voorts heeft het GCA, voor zover hier van belang, bij diezelfde uitspraak de predikant in haar verzoek om een ontslagvergoeding alsmede in haar verzoek om compensatie voor gemaakte hoge stookkosten van de pastorie niet-ontvankelijk verklaard.

1.2 Bij verweerschrift hebben de kerkenraden van de combinatiegemeente op het beroepschrift gereageerd. Bij afzonderlijk schrijven heeft het breed moderamen van de classicale vergadering van de classis [...] (hierna: het BM-CV) op het beroepschrift gereageerd.

1.3 Bij schrijven van 16 juni 2015, met bijlage, heeft de predikant gereageerd op het verweerschrift van de kerkenraden, voornoemd. Deze reactie is aan de kerkenraden alsmede aan het BM-CV ter kennisneming toegezonden. De kerkenraden hebben op deze brief nog een reactie gegeven bij schrijven van 11 juli 2015.

1.4 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.

1.5 De predikant heeft niet verzocht te worden gehoord. Het generale college acht zich op basis van de stukken voldoende voorgelicht en heeft geen aanleiding gevonden voor een mondelinge behandeling van het beroepschrift.

2. Beoordeling

2.1 Het GCA heeft in zijn uitspraak overwogen dat rond het functioneren van de predikant in de gemeente zodanige spanningen zijn gerezen dat zij de combinatiegemeente niet langer met stichting kan dienen en dat de predikant en de combinatiegemeente van elkaar dienen te worden losgemaakt. Het GCA heeft hierbij onder meer betrokken dat de predikant in haar verweerschrift heeft erkend dat zij de gemeente niet langer met stichting kan dienen. De predikant heeft bij het GCA voorts aangevoerd dat een ontslagvergoeding en compensatie voor gemaakte hoge stookkosten van de pastorie haar gerechtvaardigd voorkomt. Dienaangaande heeft het GCA overwogen dat geen kerkordelijke bepaling hem de bevoegdheid verleent aan de predikant bij een losmaking op grond van ordinantie 3-20 een vergoeding of compensatie toe te kennen, zodat zij in dit verzoek niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

2.2 De predikant voert in beroep aan dat de breuk tussen de kerkenraad en haar hoofdzakelijk is ontstaan vanuit een verstoorde relatie als gevolg van het niet nakomen van gemaakte afspraken aangaande de bewoning van de pastorie. Zij is van oordeel dat het naast zich neerleggen van de arbeidsvoorwaarden in strijd is met de door de landelijke PKN bepaalde arbeidsvoorwaarden. Het niet nakomen van afspraken heeft haar financieel erg benadeeld en zij acht daarom een geldelijke genoegdoening dan wel compensatie gerechtvaardigd. Daarnaast stelt de predikant dat het re-integratietraject, dat is gestart na het overlijden van haar echtgenoot, onzorgvuldig is verlopen. Zij moest in een situatie van rouw haar werk oppakken en in plaats van steun en meeleven te ondervinden is zij in dit traject onder druk gezet. Zij acht een terechtwijzing jegens de kerkenraad op haar plaats. Ten slotte stelt de predikant dat een aantal tekstuele veranderingen/verbeteringen in de uitspraak van het GCA moet worden aangebracht.

2.3 In het kader van een procedure op grond van ordinantie 3-20 is uitsluitend aan de orde de vraag of de betrokken predikant de betreffende gemeente nog langer met stichting kan dienen. In het geval het GCA van oordeel is dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, bepaalt het GCA de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen. Het GCA heeft met juistheid overwogen dat in een

losmakingsprocedure hem niet de bevoegdheid toekomt de predikant een ontslagvergoeding en een compensatie aan te bieden. Ordinantie 3-20 biedt hiervoor niet de grondslag en het generale college is niet gebleken van een andere kerkordelijke bepaling op grond waarvan het GCA die bevoegdheid toekomt.

- 2.4 Ook hetgeen overigens in beroep is aangevoerd leidt er niet toe dat de aangevochten beslissing van het GCA voor onjuist moet worden gehouden. Voor een terechtwijzing van de kerkenraad als door de predikant bedoeld biedt de procedure van ordinantie 3-20 evenmin ruimte en tekstuele wijzigingen zoals deze door de predikant in haar beroepschrift nader zijn aangegeven leiden er niet toe dat de beslissing van het GCA als zodanig onjuist is.
- 2.5 De uitspraak 10/2014 van het GCA, voor zover aangevochten, moet dan ook worden bevestigd.

3. Beslissing

het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van ds. [X.] ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het GCA gedaan op 29 januari 2015 met zaaknummer 120/2014 voor zover aangevochten;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 24 juli 2015

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr.ing. M. Moutaan (plv. secretarissen), mw mr. J.C. Nouwt, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N. van Vulpen-Grootjans, ds. R.H. Knijff, ds. M. Bos, en J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroep van de heren [D.] en [L.] (hierna: appellanten)

1. De procedure

- 1.1. Bij beroepsschrift stelden appellanten beroep in bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) tegen de uitspraak van 20 april 2015 van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college).
- 1.2. Bij brief van 1 juli 2015 hebben appellanten de gronden van het beroep aangevuld en stukken ingediend.
- 1.3. Bij verweerschrift van 26 augustus 2015 reageerde de kerkenraad van de wijkgemeente A-B van de Protestantse gemeente [...] (hierna: de kerkenraad) op de beroepsgronden.
- 1.4. Op 16 oktober 2015 diende appellant [L.] aanvullende stukken in.
- 1.5. Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die aan het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.6. Op 10 december 2015 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden waarbij aanwezig waren appellant de heer [L.] en namens de kerkenraad mevrouw R. (voorzitter), mevrouw B. (kerkrentmeester) en de heer G. (oud-voorzitter).

2. De feiten

- 2.1. Op 7 juni 2011 besloot de algemene kerkenraad van de Protestantse gemeente [...] (hierna: de algemene kerkenraad) tot de vorming van twee nieuwe wijkgemeenten in plaats van de vier bestaande wijkgemeenten. Volgens dat besluit moesten de te vormen wijkgemeenten toewerken naar de keuze voor één kerkgebouw per wijkgemeente en was het noodzakelijk om uiterlijk vanaf 2017 - of zoveel eerder als kan - per nieuwe wijk in één kerkgebouw te kerken.
- 2.2. De aanleiding voor dit besluit was het dalend aantal leden van de Protestantse gemeente en de grote financiële tekorten.
- 2.3. Het besluit leidde tot het ontstaan van de wijkgemeente A-B die twee kerkgebouwen in gebruik had, namelijk de A-kerk en de B-kerk.
- 2.4. Op 13 november 2014 besloot de kerkenraad vanaf Pinksteren 2015 uitsluitend diensten te houden in de B-kerk en de A-kerk te sluiten.
- 2.5. Appellanten en anderen maakten bij het regionale college bezwaar tegen het besluit van de kerkenraad van 13 november 2014. Voor zover nu van belang, komt de uitspraak van het regionale college erop neer dat de bezwaren van appellanten ongegrond zijn verklaard en het besluit niet is vernietigd.

3. De gronden van het beroep

Hetgeen appellanten aanvoeren als grond voor hun beroep, laat zich samenvatten in het volgende.

- a. De hoorzitting die voorafging aan het besluit voldoet niet aan de daaraan te stellen minimale eisen.
- b. De uitspraak van het regionale college lijkt mede te zijn gebaseerd op onjuiste informatie, verschaft door de kerkenraad.
- c. De commissie die de B-kerk en de A-kerk heeft vergeleken, was aantoonbaar subjectief.
- d. De gemeenteleden die wonen in [zorginstelling] zijn met het sluiten van de A-kerk beroofd van hun recht op kerkgang.
- e. Er is geen financiële noodzaak tot het sluiten van de B-kerk of de A-kerk.

4. De beoordeling van het beroep

- 4.1. Gelet op artikel 23 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak had het regionale college en heeft - in beroep - het generale college te beoordelen of:
 - het besluit van de kerkenraad van 13 november 2014 is genomen in strijd met de kerkorde of met wettelijke bepalingen,
 - de kerkenraad bij het nemen van het besluit niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen,
 - de kerkenraad de bevoegdheid tot het nemen van het besluit heeft gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze bevoegdheid is verleend,

- de kerkenraad - bij afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het bestreden besluit had kunnen komen.
- 4.2. Appellanten voeren niet aan dat het besluit van 13 november 2014 strijdt met de kerkorde of met wettelijke bepalingen of dat de kerkenraad zijn bevoegdheid tot het nemen van het besluit heeft genomen voor een ander doel dan waarvoor deze bevoegdheid is verleend. Voor zover appellanten met hun stelling dat de hoorzitting niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen betogen dat het besluit strijdt met de kerkorde, volgt het generale college hen daarin niet. Het college verwijst daarvoor naar overweging 4.7 van deze uitspraak.
 - 4.3. Indien de uitspraak van het regionale college zou zijn gebaseerd op onjuiste informatie, hebben appellanten de mogelijkheid gehad in beroep die informatie te weerleggen of de onjuistheid daarvan aan te tonen. Het generale college gaat dan ook voorbij aan de stelling dat de bestreden uitspraak zou zijn gebaseerd op onjuiste informatie.
 - 4.4. Het standpunt van appellanten dat geen financiële noodzaak bestaat voor sluiting van de B-kerk of de A-kerk miskent dat als gevolg van het onherroepelijke besluit van de algemene kerkenraad van 7 juni 2011 de kerkenraad één van deze kerkgebouwen moest sluiten. Er zijn geen feiten of omstandigheden gebleken die noodzaken tot heroverweging van het besluit van 7 juni 2011. Nog steeds daalt het aantal leden van de Protestantse gemeente jaarlijks aanzienlijk en zijn er financiële tekorten. Afgezien daarvan kan alleen de algemene kerkenraad terugkomen op zijn besluit van 7 juni 2011. Hij is geen partij in deze procedure.
 - 4.5. Eind 2013 stelde de kerkenraad een commissie gebouwenkeuze in. Deze commissie bracht op 29 maart 2014 een gemotiveerd advies uit tot sluiting van de A-kerk. Daarbij zijn de beide kerkgebouwen op diverse punten vergeleken. Een belangrijk argument in het advies van de commissie was dat als gevolg van de monumentenstatus de B-kerk niet vervreemdbaar was tegen acceptabele voorwaarden en dat de onderhoudskosten voor die kerk hoger waren dan die voor de A-kerk, maar dat na verkrijging van subsidies de onderhoudskosten van beide kerkgebouwen vergelijkbaar waren. In het voetspoor van het regionale college acht het generale college dit argument, in samenhang met de overige door de commissie gemaakte afwegingen, een alleszins aanvaardbare conclusie waardoor het besluit van de kerkenraad van 13 november 2014 kan worden gedragen.
 - 4.6. De stelling van appellanten dat de commissie aantoonbaar subjectief was en de financiële afweging van de onderhoudskosten ondeugdelijk, is onvoldoende onderbouwd zodat het generale college daaraan voorbijgaat. De omstandigheid dat in het rapport van de commissie er geen rekening mee is gehouden dat het onderhoud van de toren van de B-kerk € 150.000,- extra kan kosten, maakt dit niet anders. Niet is gesteld of gebleken dat die extra kosten niet voor rekening van de Protestantse gemeente [...] zouden komen indien was besloten uitsluitend in de A-kerk diensten te houden.
 - 4.7. Het rapport van de commissie gebouwenkeuze is gepresenteerd in een gemeentevergadering van 10 april 2014. Vervolgens liet de kerkenraad een peiling uitvoeren onder de stemgerechtigde leden. Daarna kwam hij tot het voornemen de diensten uitsluitend te houden in de B-kerk (en dus de A-kerk te sluiten) met ingang van Pinksteren 2015. Op 25 september 2014 is de gemeente gehoord over dit voornemen. Bij die gelegenheid is het voornemen toegelicht en zijn vragen beantwoord. Volgens het verslag van de bijeenkomst stonden alle aanwezigen achter het voornemen van de kerkenraad. De stelling van appellanten dat onjuiste of onvolledige informatie is verstrekt is onvoldoende onderbouwd. Ook blijkt niet dat de kerkenraad is tekortgeschoten in het - conform ordinantie 4-8-7 - kennen en horen van de gemeente over het voorgenomen besluit.
 - 4.8. De stelling dat bewoners van [zorginstelling] van hun recht op kerkgang zouden zijn beroofd, miskent dat de kerkenraad één van de twee kerkgebouwen moest sluiten. Voor gemeenteleden die wonen in de nabijheid van een kerkgebouw en die beperkt zijn in mobiliteit, kan het inderdaad bezwaarlijk zijn als zij zijn aangewezen op het andere kerkgebouw op grotere afstand. Dit is ook onderkend door de commissie gebouwenkeuze. Sluiting van de B-kerk zou daarentegen nadelig kunnen uitvallen voor gemeenteleden die dicht bij die kerk wonen. Bij de mondelinge behandeling toonde de kerkenraad aan voldoende maatregelen te hebben genomen om zoveel mogelijk de bewoners van [zorginstelling] te kunnen laten deelnemen aan of betrekken bij de diensten in de B-kerk.
 - 4.9. Uit het voorgaande volgt dat het generale college geen grond ziet voor het oordeel dat de kerkenraad bij het nemen van het besluit van 13 november 2014 niet de vereiste zorgvuldigheid in acht heeft genomen of - bij afweging van de betrokken belangen - in redelijkheid niet tot het

bestreden besluit had kunnen komen. Het beroep van appellanten zal ongegrond worden verklaard.

5. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep ongegrond,
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de kerk komen.

Aldus gewezen op 20 januari 2016

door mw. mr. J.C. Nouwt (waarnemend voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mr. ing. M. Moutaan, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en dhr J.B.W. van Vark RA

Uitspraak op het beroep van de kerkenraad, het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen (hierna: appellanten) van de Hervormde gemeente [...] (hierna: de gemeente).

1. De procedure

De procedure is als volgt verlopen:

- 1.1. Het beroepschrift van appellanten tegen het besluit van 6 mei 2015 van het regionale college voor de behandeling van beheerszaken in Noord-Brabant en Limburg (hierna: het RCBB) is ingediend bij het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Noord-Brabant, Limburg en de Réunion Wallonne en door dit regionale college doorgestuurd aan het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ter behandeling.
- 1.2. Het verweerschrift van 3 augustus 2015 van het RCBB.
- 1.3. De brief van appellanten van 14 oktober 2015.
- 1.4. De brief van appellanten van 2 maart 2016.
- 1.5. De mondelinge behandeling van de zaak op 15 maart 2016 waarbij namens het RCBB aanwezig waren de heren [V.], voorzitter, [D.], lid, en mr. drs. [V.], gemachtigde. Appellanten waren niet vertegenwoordigd.

2. De feiten

- 2.1. Bij brief van 15 februari 2015 verzochten appellanten aan het RCBB toestemming voor:
 - de oprichting van twee stichtingen, namelijk de Stichting Exploitatie, Beheer en Onderhoud [kerk] te [...] (hierna: de exploitatiestichting) en de Stichting Vrienden van de [kerk] te [...] (hierna: de vriendenstichting),
 - de vervreemding van onroerende zaken van de diaconie van de gemeente aan de vriendenstichting.
- 2.2. In zijn besluit van 6 mei 2015 oordeelde het RCBB dat voor het oprichten van particuliere stichtingen geen toestemming van het RCBB is vereist omdat de oprichters natuurlijke personen zijn die niet handelen namens een kerkelijk lichaam dat bevoegd is tot oprichting van een stichting. Het RCBB wees het verzoek af om toestemming voor de vervreemding van onroerende zaken, in eigendom van de diaconie, aan de op te richten vriendenstichting.

3. De gronden van het beroep en het verweer

- 3.1. Appellanten voeren naar de kern genomen aan dat:
 - geen sprake is van oprichting van stichtingen door natuurlijke personen. In een gezamenlijke vergadering besloten appellanten tot oprichting van de exploitatiestichting en de vriendenstichting. De formele oprichting is vervolgens gedelegeerd aan de scriba van de kerkenraad,
 - het belang van de gemeente is gediend met de oprichting van de stichtingen en met de vervreemding van onroerende zaken van de diaconie aan de vriendenstichting.
- 3.2. Het verweer komt erop neer dat:
 - appellanten niet-ontvankelijk zijn in het beroep omdat het beroepschrift niet namens hen is ondertekend,
 - het RCBB terecht en op goede gronden zijn besluit van 6 mei 2015 heeft genomen.

4. De beoordeling

- 4.1. Het beroepschrift was niet namens appellanten ondertekend. Dit gebrek is geheeld bij de brief van appellanten van 14 oktober 2015 zodat er geen grond is het beroep wegens dit gebrek niet-ontvankelijk te verklaren.
- 4.2. De akten van oprichting van de op te richten stichtingen vermelden de namen van de natuurlijke personen als oprichters, maar niet dat zij of één van hen de gemeente of de diaconie van de gemeente vertegenwoordigen. Daardoor is het RCBB terecht ervan uitgegaan dat geen van de oprichters handelt namens de gemeente of de diaconie. Het generale college neemt hierbij in aanmerking dat op grond van ordinantie 11-27-3 van de kerkorde een gemeente of een diaconie bij het in leven roepen van een stichting zich heeft te houden aan hetgeen is bepaald bij de generale regeling stichtingen. Appellanten erkennen in hun brief van 2 maart 2016 dat de stichtingen niet voldoen aan de bepalingen van die generale regeling.

- 4.3. De voorgenomen overdracht van de eigendom van onroerende zaken van de diaconie heeft tot gevolg dat deze diaconale eigendommen worden onttrokken aan het beheer van het college van diakenen - volgens ordinantie 11-3-4 een taak van dat college - en aan het in ordinantie 11 geregelde toezicht van het RCBB. Het generale college verenigt zich met het standpunt van het RCBB dat de belangen van de diaconie van de gemeente niet worden gediend met de door appellanten beoogde overdracht van die eigendommen aan een stichting die niet voldoet aan hetgeen is bepaald bij de generale regeling stichtingen.
- 4.4. Uit het voorgaande volgt dat het beroep van appellanten ongegrond is. Hetgeen zij overigens aanvoeren, brengt het generale college niet tot een ander oordeel.

5. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van appellanten ongegrond,
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 11 mei 2016 door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroep van de heer [B.]1. De procedure

- 1.1 Bij brief van 17 augustus 2015 is de heer [B.] te [...] (hierna: [B.]) bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: het generale college) in beroep gekomen tegen de uitspraak van 21 juli 2015 van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Zuid-Holland (hierna: het regionale college).
- 1.2 De kerkenraad van de Protestantse gemeente [...] (hierna: de kerkenraad) diende op 23 september 2015 een verweerschrift in.
- 1.3 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die aan het regionale college ter beschikking stonden.
- 1.4 [B.] en de kerkenraad verzochten niet om een mondelinge behandeling van de zaak. Het generale college ziet geen aanleiding voor een mondelinge behandeling.

2. De feiten

- 2.1 Per 1 januari 2015 is de Protestantse gemeente [...] gevormd door vereniging van de plaatselijke Hervormde gemeente en Gereformeerde kerk.
- 2.2 De uitspraak van het regionale college betreft twee zaken die wegens hun samenhang zijn gevoegd. In de zaak met nummer 2015-170 ging het om het bezwaar van [...] tegen het besluit van de kerkenraad om de ambtstermijn van de heer [H.] (hierna: [H.]) als ouderling te verlengen tot de termijn waarvoor hij is benoemd als afgevaardigde van de Protestantse gemeente [...] naar de classicale vergadering van [...].
In de zaak met nummer 2015-170 erkende de kerkenraad dat het bezwaar van [...] gegrond is. De maximale ambtstermijn voor [H.] was al in 2013 verstreken. Omdat de kerkenraad de fout met spoed had hersteld en het bestreden besluit ongedaan had gemaakt, volstond het regionale college ermee het bezwaar van [B.] gegrond te verklaren.
- 2.3 In de zaak met nummer 2015-171 voerde [B.] in zijn bezwaarschrift aan dat, doordat de kerkenraad [H.] als ouderling liet aanblijven na het verloop van zijn ambtstermijn, deze een groot aantal ambtelijke vergaderingen heeft bijgewoond en daar stemrecht heeft uitgeoefend. Het jaar 2014 was cruciaal voor de fusie van de Hervormde gemeente en de Gereformeerde kerk waaruit de Protestantse gemeente [...] is ontstaan. Het aanblijven van [H.] als ouderling/preses van de Hervormde gemeente en scribe van de classis [...] ondanks het verstrijken van zijn ambtstermijn is een van de dingen die zijn misgegaan tijdens het fusieproces.
In de zaak met nummer 2015-171 verklaarde het regionale college het bezwaar van [B.] ongegrond.

3. De gronden van het beroep

- 3.1 [B.] voert aan dat zijn bezwaar in de zaak met nummer 2015-171 ten onrechte ongegrond is verklaard. Het regionale college miskent dat [B.] bezwaren/bedenkingen bij de kerkenraad heeft ingediend tegen besluiten tot vereniging en de voorbereiding daarvan.
- 3.2 [B.] verlangt niet dat de vereniging wordt ontbonden maar door het fusietraject, waarop [H.] een beslissende invloed had, kreeg een groep gemeenteleden geen gehoor. [B.] wenst te voorkomen dat door de fusie deze grote groep gemeenteleden de Protestantse gemeente [...] zal verlaten.
- 3.3 [B.] vraagt aan het generale college zijn bezwaar gegrond te verklaren en maatregelen te nemen zodat de grote groep gemeenteleden die door het handelen van [H.] zich niet in de fusie kan vinden een plek krijgt in het geheel van de Protestantse Kerk in Nederland, maar niet onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad.

4. De beoordeling van het beroep

- 4.1 De uitspraak van het regionale college is niet aangevochten voor zover die betreft de zaak met nummer 2015-170.
- 4.2 Het regionale college overwoog in de zaak met nummer 2015-171 dat uit een oogpunt van rechtszekerheid moet worden geoordeeld dat niet tijdig aangevochten besluiten bindend en onaantastbaar zijn geworden, ook indien daaraan één of meer gebreken kleven, zoals in deze

zaak waarin aan de besluitvorming is deelgenomen door een persoon die daartoe kerkordelijk niet bevoegd was. Het generale college verenigt zich met dit oordeel van het regionale college. Ordinantie 12-3-4 van de kerkorde bepaalt dat bezwaren bij het bevoegde college voor de behandeling van bezwaren en geschillen dienen te worden ingediend binnen 30 dagen na de dag waarop de beslissing werd verzonden of na de dag waarop daarvan redelijkerwijze kennis kon worden genomen. Na het verstrijken van die termijn kunnen niet met succes bezwaren worden ingediend bij een college voor de behandeling van bezwaren en geschillen. Wat [B.] aanvoert, doet daaraan niet af. Overigens blijkt uit het beroepschrift dat [B.] niet nastreeft dat ongedaan wordt gemaakt het verenigingsbesluit waarbij de Protestantse gemeente [...] is gevormd uit de Hervormde gemeente en de Gereformeerde kerk.

- 4.3 Iemand die is ingeschreven in een van de registers van een gemeente, zoals [B.], en die zich bezwaard gevoelt door een besluit van een kerkenraad kan - indien hij meent door dit besluit in zijn werkelijk belang te zijn getroffen - bezwaar indienen bij het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen. Onder een besluit wordt mede verstaan een handeling of een verzuim (ordinantie 12-3-1 en 3 van de kerkorde). Het regionale college is dan ook niet bevoegd - en in beroep het generale college evenmin - om de door [B.] verzochte maatregelen te nemen.
- 4.4 Uit het voorgaande volgt dat het beroep ongegrond moet worden verklaard.

5. De beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep tegen de uitspraak van het regionale college ongegrond;
- bevestigt de uitspraak van het regionale college, voor zover aan het oordeel van het generale college onderworpen;
- bepaalt dat de kosten van de behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 10 december 2015 door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, ds. J. van der Veen, J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het verzoek van de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...]

1. Procedure

- 1.1 De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen (hierna: de voorzitter) heeft kennis genomen van het pro forma beroepschrift van 15 september 2015 van de kerkenraad van de Protestantse gemeente [...] (hierna: de KR) gericht tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland (hierna: het RCBG) van 17 augustus 2015, verzonden op 20 augustus 2015, op een bezwaar van ds. [N.] te [...]. Dit bezwaar betreft een aan de leden van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: PG [...]) verzonden brief van de KR van 18 maart 2015 waarbij als bijlage is gevoegd een brief van de buitengewone visitatiecommissie waarin een deel van het besluit van het generale college voor de ambtsontheffing (hierna: het GCA) is geciteerd met daarin onder meer een aanbeveling aan ds. [N.].
- 1.2 Het RCBG heeft overwogen – kort samengevat – dat artikel 10-2 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak de gemeenteleden niet noemt als adressanten van een besluit van het GCA. Het RCBG heeft voorts overwogen dat de KR heeft miskend dat de procedure van ordinantie 3-20 tot losmaking van een predikant met grote waarborgen is omkleed. Bekendmaking in bredere kring van de redenen van losmaking kan zeer schadelijk zijn voor de desbetreffende predikant. De KR had kunnen en moeten volstaan met de mededeling van het dictum van het besluit van het GCA dat ds. [N.] de PG [...] niet langer met stichting kan dienen. Het RCBG heeft verder bijzonder onzorgvuldig geacht dat de mogelijkheid werd geboden bij de scribe van de kerkenraad het gehele besluit van het GCA in te zien. Voorts had de KR moeten vermelden dat tegen dit besluit nog beroep open stond. Het RCBG heeft het bezwaar van ds. [N.] gegrond verklaard, het besluit van de KR van 18 maart 2015 de door de visitatiecommissie opgestelde bijlage bekend te maken aan alle gemeenteleden vernietigd en ten slotte – voor zover hier van belang – bepaald dat de KR aan de leden van de PG [...] bekend dient te maken dat verspreiding van de bijlage bij de brief van 18 maart 2015 ten onrechte is geschied.
- 1.3 Het pro forma beroepschrift bevat tevens het verzoek om opschorting van de tenuitvoerlegging van de uitspraak van het RCBG, meer in het bijzonder van het bepaalde dat de KR aan de leden van de PG [...] bekend dient te maken dat de verspreiding van de bijlage bij de brief van 18 maart 2015 ten onrechte is geschied.
- 1.4 Namens ds. [N.] heeft haar gemachtigde [B.], advocaat te [...], bij brief van 28 september 2015 naar aanleiding van het verzoek van de KR gereageerd.
- 1.5 Behalve van de uitspraak van het RCBG heeft de voorzitter kennis genomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
- 1.6 De voorzitter heeft geen aanleiding gezien de betrokken partijen te horen.

2. Beoordeling

- 2.1 De rechtmatigheid van het hiervoor vermelde besluit van de KR, zoals vervat in de brief met bijlage van 18 maart 2015, zal beoordeeld worden in de beroepsprocedure. Op dat oordeel wordt thans niet vooruitgelopen. Thans is slechts aan de orde de vraag of, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging van de bestreden uitspraak van het RCBG op te schorten, meer in het bijzonder de bepaling dat de KR aan de leden van de PG [...] bekend dient te maken dat verspreiding van de bijlage bij de genoemde brief ten onrechte is geschied.
- 2.2 Ingevolge ordinantie 12-8-3 heeft de indiening van een beroepschrift geen schorsende werking op de werking van de bestreden uitspraak. Aan een gegeven uitspraak dient derhalve uitvoering te worden gegeven ook als tegen die uitspraak beroep is ingesteld. Dat is slechts anders indien met toepassing van ordinantie 12-8-3 de tenuitvoerlegging dan wel de werking van die uitspraak is opgeschort. Aanleiding voor een opschorting kan er onder meer in bestaan dat door de uitvoering van de bestreden uitspraak een onomkeerbare situatie ontstaat die onoverkomelijk is. De KR heeft niet gesteld, en de voorzitter is ook niet gebleken, dat sprake is van een zwaarwegend belang van de zijde van de KR op grond waarvan in afwijking van de hoofdregel als hierboven weergegeven, te weten dat indienen van een beroep geen schorsende werking heeft, de tenuitvoerlegging van die uitspraak moet worden opgeschort. De enkele omstandigheid dat de KR zich niet met het oordeel en de beslissing van het RCBG kan verenigen – overigens op

nog nader aan te voeren gronden – is daarvoor onvoldoende. Immers alsdan zou aan hetgeen is bepaald in ordinantie 12-8-3 iedere werking worden ontzegd. Het verzoek dient dan ook te worden afgewezen.

3. Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen wijst het verzoek van de kerkenraad van de Protestantse gemeente [...] af.

Gedaan te Voorburg op 2 oktober 2015
door mr. Th.C van Sloten

Uitspraak op het beroep van ds. [N.] te [...] (hierna: de predikant)1. De procedure

- 1.1. Bij het op 18 september 2015 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen en op 19 oktober 2015 aangevulde beroepschrift met bijlagen, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Overijssel en Flevoland (hierna: het regionale college) gedaan op 17 augustus 2015 en verzonden op 20 augustus 2015.
- 1.2. In die uitspraak verklaart het regionale college de predikant niet-ontvankelijk in haar bezwaar tegen het door het regionale college voor de visitatie in Overijssel en Flevoland (hierna: verweerder) verzenden van een brief naar de kerkenraad van de Protestantse gemeente te [...] (hierna: de kerkenraad respectievelijk de gemeente).
- 1.3. Verweerder heeft op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4. Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het regionale college hem heeft doen toekomen.
- 1.5. De predikant heeft voorts beroep ingesteld tegen een op ordinantie 3-20 gebaseerde uitspraak (zie hierna in rechtsoverweging 2.2) van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA). Dat beroep heeft het generale college in behandeling genomen als zaak 05/15.
- 1.6. Op 10 december 2015 heeft de met zaak 05/15 gevoegde mondelinge behandeling plaatsgevonden, waarbij aanwezig waren (i) de predikant en verder zijdens haar mr. [B.] (raadsman) vergezeld door [HB], (ii) [SW] (voorzitter) en [H.] (scriba) namens de kerkenraad bijgestaan door mr. [K.] (juridisch adviseur) en vergezeld door [JH] (ouderling-kerkrentmeester), (iii) ds. [V.] (preses) en [BS] (lid van het moderamen) namens het breed moderamen van de classis Enschede en (iv) de visitatoren [D] en [HS] (hierna: de visitatoren) namens verweerder.

2. De feiten

- 2.1. Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2. In zijn uitspraak van 26 februari 2015 oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 dat de predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen. In deze uitspraak geeft het GCA de predikant bij wijze van aanbeveling in overweging om zich te verstaan met de reïntegratieconsulent van de dienstenorganisatie, in het bijzonder over haar gedrag, haar houding en haar communicatieve vaardigheden. De predikant heeft deze aanbeveling als kwetsend ervaren.
- 2.3. Visitatoren hebben de kerkenraad over de uitspraak van het GCA geïnformeerd met een brief, waarin zij de door de predikant als kwetsend ervaren aanbeveling woordelijk hebben overgenomen. In het kader van openheid en voorkomen van geruchten hebben de visitatoren de kerkenraad geadviseerd deze brief door te geven aan de leden van de gemeente. Tegen dit advies heeft de predikant, stellende dat sprake is van een voor bezwaar vatbaar besluit, bezwaar gemaakt.
- 2.4. In de uitspraak waarvan beroep heeft het regionale college geoordeeld dat geen sprake is van een voor bezwaar vatbaar besluit en om die reden de predikant niet-ontvankelijk verklaard in haar bezwaar. Het regionale college heeft daarbij overwogen dat de brief van de visitatoren voor de toepassing van artikel 8, vijfde lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak op één lijn te stellen is met een advies bedoeld in die bepaling.

3. Gronden van het beroep en het verweer

- 3.1. De predikant stelt dat geen sprake is van een advies, maar van een voor bezwaar vatbaar besluit van verweerder om de leden van de gemeente direct te informeren over de uitspraak van het GCA. De predikant meent dat de brief niet op één lijn te stellen is met een advies bedoeld in artikel 8, vijfde lid, van de generale regeling kerkelijke rechtspraak, aangezien de procedure ex ordinantie 3-20 reeds was afgerond. In het onderhavige geval, stelt de predikant, is sprake van een besluit dan wel een handeling die gericht was op totstandbrenging van een kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg, te weten het informeren van de leden van de gemeente

omtrent de inhoud van de uitspraak van het GCA. Het besluit dan wel de handeling heeft op zichzelf genomen naar de bedoeling van verweerder dit rechtsgevolg ook gehad, volgens de predikant, nu de brief aan de leden van de gemeente is gestuurd.

3.2. Verweerder stelt dat hij naar zijn aard slechts een adviescollege is. Verweerder wijst erop dat een advies te allen tijde kan worden genegeerd door de instantie (in dit geval de kerkenraad) die uitvoering daaraan kan geven.

4. De beoordeling

4.1. Het beroep berust hoofdzakelijk op de stelling dat het regionale college heeft miskend dat verweerder een voor bezwaar vatbaar besluit heeft genomen. Voor een besluit geldt evenwel dat het pas voor bezwaar vatbaar is op grond van ordinantie 12-3-1 indien en voor zover het gericht is op totstandbrenging van enig kerkrechtelijk relevant rechtsgevolg. Met deze gerichtheid wordt bedoeld dat het besluit of de handeling op zichzelf genomen naar de bedoeling van het besluitvormende orgaan het door dat orgaan beoogde rechtsgevolg heeft.

4.2. Verweerder is een kerkelijk lichaam dat voor bezwaar vatbare besluiten kan nemen. Echter, nog daargelaten of en, zo ja, onder welke omstandigheden het informeren van leden van een gemeente zonder meer kan worden aangemerkt als een voor bezwaar vatbaar besluit, strekte het in de brief van de visitatoren vervatte advies ertoe dat de kerkenraad de leden van de gemeente zou informeren over de inhoud van de uitspraak van het GCA. De brief - hoe onjuist het daarin vervatte advies tot het verschaffen van vertrouwelijke informatie aan alle leden van de gemeente naar het oordeel van het generale college ook is - is om die reden op zichzelf genomen niet gericht op het informeren van de gemeente, maar behelst een advies aan de kerkenraad om daartoe over te gaan en is daarom geen voor bezwaar vatbaar besluit in de zin van ordinantie 12-3-1 en evenmin een onder een voor bezwaar vatbaar besluit te begrijpen handeling in de zin van ordinantie 12-3-3. Het regionale college heeft dit niet miskend en het beroep dient mitsdien ongegrond te worden verklaard.

4.3. Hetgeen de predikant overigens tegen de uitspraak van het regionale college heeft aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de predikant ongegrond; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 20 januari 2016

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr.ing. M. Mouthaan (plv. secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N. van Vulpen-Grootjan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff, J.B.W. van Vark RA.

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van:

- a. De brief van 26 september 2015, met bijlagen, van [T.] en [M.] (hierna: appellanten), beiden wonende te [...]. Appellanten tekenen daarmee beroep aan tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: RCBG) d.d. 14 september 2015, RCBG 2015-062. Met deze brief verzoeken appellanten tevens de voorzitter van het generale college om – vooruitlopend op een beslissing van het college – te bepalen dat er tot nader bericht geen verdere stappen mogen worden gezet in de richting van samenvoeging en sluiting van de [T-kerk].
- b. De stukken die het RCBG ter beschikking stonden.
- c. De brief van de kerkenraad van de [NG] (hierna: [NG]) te [...] d.d. 20 oktober 2015 als reactie op het beroepschrift. In deze brief wordt impliciet ingegaan op het verzoek om een beslissing van de voorzitter en de brief leidt tot de (onder subsidiair gegeven) conclusie tot afwijzing van dit verzoek.

Beoordeling

- 1 In het kader van een verzoek om opschorting wordt niet vooruitgelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroepschrift, maar wordt slechts beoordeeld of er, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit op te schorten. Mitsdien wordt thans niet ingegaan op de aangevoerde beroepsgronden.
- 2 De Hervormde Algemene Kerkenraad [...] (hierna: HAK), tegen wiens besluit d.d. 22 juni 2015 het bezwaar en beroep van appellanten zich richten, heeft, hoewel daartoe in de gelegenheid gesteld, niet binnen de daarvoor gegeven termijn gereageerd op het verzoek van appellanten aan de voorzitter van het college om een voorziening te treffen.
- 3 De kerkenraad van de [NG] stelt de rechtsopvolger te zijn van de kerkenraad van de [TG] door de samenvoeging van de [NG] met de [TG]. De kerkenraad [NG] kan mitsdien in dezen als belanghebbende worden gehoord en de brief wordt betrokken in de oordeelsvorming.
- 4 Appellanten hebben het verzoek tot het treffen van een voorziening verzocht, naar zij stellen, in verband met de onomkeerbaarheid van de ontwikkelingen t.a.v. het huidige kerkgebouw en gemeentevorming.
- 5 De procedure die heeft geleid tot de uitspraak van het RCBG van 14 september 2015, RCBG 2015-062, betreft, als hiervoor aangegeven, het bezwaar van appellanten tegen het besluit van de HAK d.d. 22 juni 2015. In de vergadering van die datum hebben de HAK en de Gereformeerde Algemene Kerkenraad (GAK) van [...] gezamenlijk besloten om de [NG] en de [TG] samen te voegen, op hernieuwd verzoek van de beide wijkgemeenten. Dit besluit is gepubliceerd in het kerkblad van 10 juli 2015.
In de publicatie wordt aangegeven dat het breed moderamen van de classis dit besluit nog moet bevestigen in zijn vergadering van september.
Op stellingen van appellanten buiten deze bestreden beslissing wordt, als niet ter zake dienend, in dezen verder niet ingegaan.
- 6 De (wijk)kerkenraad [NG] vermeldt in zijn brief van 20 oktober 2015 dat het breed moderamen van de classis in de vergadering van 8 september 2015 heeft verklaard geen bezwaar te hebben tegen het (voorgenomen) besluit van de HAK d.d. 22 juni 2015 tot samenvoeging van genoemde wijkgemeenten [NG] en [TG]. Daarmee staat het besluit van de HAK en GAK d.d. 22 juni 2015 tot vorming van de nieuwe (wijk)gemeente [NG] vast.
- 7 Hoewel de (voorgenomen) samenvoeging van wijkgemeenten in het kader van een onomkeerbaar proces een spoedeisend belang voor appellanten met zich kan brengen tot het treffen van voorzieningen die tot stopzetting van dat proces zouden moeten leiden, betekent dat nog niet dat een dergelijke voorziening onder alle omstandigheden in het belang van een gemeente bij duidelijkheid omtrent de toekomst van die gemeente gerechtvaardigd is. Dit hangt enerzijds af van de verwachting of de bestreden beslissing in stand zal blijven. Anderzijds moet in aanmerking genomen worden de afweging van de belangen van de in dit geval betrokken (wijk)gemeenten en hun leden bij voortgang van de ingezette gemeentevorming tegenover het belang van appellanten bij een mogelijke vernietiging van een besluit wegens een juridisch-kerkordelijk gebrek. In welk laatste geval het immers nog onzeker kan zijn of een

dergelijke vernietiging uiteindelijk ook zal leiden tot het stopzetten van de beoogde gemeentevorming door samenvoeging van de in het geding zijnde (wijk)gemeenten.

- 8 De voorzitter van het college is vooralsnog van oordeel dat, hoewel kan blijken dat er aan de besluitvorming van de HAK gebreken kleven omdat door het (telkens) uitblijven van een schriftelijke reactie van de HAK een duidelijke motivering van diens standpunt ontbreekt, het niet zonder meer vast staat dat uiteindelijk geoordeeld zal worden dat de vorming van de [NG] door het nemen van de daartoe noodzakelijke besluiten niet tot stand gebracht had mogen worden. Dat betekent dat bij afweging van het belang van de nieuw gevormde (wijk)gemeente bij een voortgang van het samenvoegingsproces, tegen het belang van twee gemeenteleden die beroep en bezwaar aantekenen teneinde een juridisch oordeel te krijgen, eerstgenoemd belang moet prevaleren. Mitsdien moet het verzoek om het treffen van een voorziening, vooruitlopend op de eindbeslissing, worden afgewezen. Mitsdien moet het verzoek om het treffen van een voorziening, vooruitlopend op de eindbeslissing, worden afgewezen.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:
- wijst het verzoek tot toepassing van ordinantie 12-8-3 af.

Gedaan te Voorburg op 25 oktober 2015
door mr. Th.C. van Sloten, voorzitter.

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft kennisgenomen van:

- a. De door de voorzitter onder 15/15 S op 26 oktober 2015 genomen beslissing op het door [T.] en [M.] (hierna: appellanten), beiden wonende te [...], bij beroepschrift van 26 september 2015 tevens gedane verzoek om toepassing van ordinantie 12-8-3.
- b. De in genoemde beslissing genoemde stukken.
- c. De brief d.d. 23 oktober 2015 van appellanten als reactie op de brief van de kerkenraad van de [NG] te Zeist d.d. 20 oktober 2015.
- d. De brief van appellanten d.d. 31 oktober 2015, waarin zij de voorzitter verzoeken om herziening c.q. aanvulling van de beslissing van 26 oktober 2015.

Beoordeling

1. Hetgeen in genoemde beslissing van 26 oktober 2015 is overwogen geldt ook voor deze beoordeling. Namelijk dat in het kader van een verzoek om opschorting niet wordt vooruitgelopen op het door het generale college te geven oordeel op het beroepschrift, maar dat slechts wordt beoordeeld of er, gezien de betrokken belangen, aanleiding bestaat om de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit op te schorten dan wel om anderszins een voorziening te treffen. Mitsdien wordt thans niet ingegaan op de aangevoerde beroepsgronden.
2. Appellanten hebben het verzoek tot het treffen van een voorziening verzocht omdat zij uit berichten in het kerkblad hebben vernomen dat de kerkenraad van de [NG] al een beslissing heeft genomen tot onttrekking van de [T-kerk] aan de eredienst. Hierdoor ontstaat, aldus appellanten, wanneer de beslissing van 26 oktober 2015 in die vorm wordt gevolgd een onomkeerbare situatie omdat de HAK c.q. het college van kerkrentmeesters daarna snel actie zal nemen tot verkoop van de kerk. De wijken in [oost] raken daardoor volgens appellanten geheel verstoken van een kerkelijk centrum.
3. De Hervormde Algemene Kerkenraad [...] (hierna: HAK), tegen wiens besluit d.d. 22 juni 2015 het bezwaar en beroep van appellanten zich richten, heeft bij e-mail van 25 november 2015 gereageerd. De HAK heeft daarbij meegedeeld dat hij zich heeft stil gehouden omdat hij van mening is dat de vertegenwoordigers in de HAK vanuit de [NG] (en eerder ook de [TG]) dusdanige verweerschriften hebben geschreven dat hij daar niets aan toe te voegen had. De vertegenwoordigers hebben de HAK altijd op de hoogte gehouden van de stand van zaken en hebben alles volgens de HAK prima weerlegd.
4. De kerkenraad van de [NG] is bij brief van 3 november 2015 eveneens in de gelegenheid gesteld om op het verzoek van appellanten te reageren, maar heeft dat niet gedaan.
5. Uit de overgelegde kopie van het kerkblad blijkt dat de (nieuwe) wijkkerkenraad (van de [NG]) heeft ingestemd met de keuze van de vierplek. Dat is de [N-kerk] geworden. Dientengevolge zal, volgens dit bericht, de [T-kerk] onttrokken worden aan de eredienst. Vervolgens wordt in het bericht aangekondigd dat de leden van de wijkgemeente overeenkomstig de kerkorde worden gekend en gehoord na de dienst op zondag 8 november 2015. Daarna zullen de beide algemene kerkenraden (Hervormd en Gereformeerd) een beslissing nemen, aldus de mededeling.
6. Vooralsnog wordt overwogen dat deze aankondiging betekent dat de keuze die in de vergadering van 19 oktober 2015 door de wijkkerkenraad van de [NG] is gemaakt voor de vierplek, (nog) niet een beslissing is, waaraan een onmiddellijk rechtgevolg is verbonden. Dat rechtsgevolg wordt eerst in het leven geroepen door de besluiten daarover in de HAK en de gereformeerde algemene kerkenraad.
7. In dit geval is wel van belang dat de (wijk)gemeente, zoals aangekondigd, op 8 november 2015 is gekend en gehoord. Dat betekent dat leden van de (voormalige) [TG] zich op die datum konden uitlaten over wat zij vinden van de keuze om de [T-kerk] niet meer voor de eredienst te gebruiken. Bij die gelegenheid hadden zij in groten getale de huidige wijkkerkenraad van de [NG] kunnen laten weten dat zij het met die keuze niet eens zijn en dat zij willen dat de [T-kerk] voor de eredienst behouden blijft.
8. Appellanten, noch de wijkkerkenraad van de [NG], hebben de voorzitter van het college laten weten dat een dergelijk geluid vanuit de (voormalige) bezoekers van de [T-kerk] op 8 november 2015 naar voren is gekomen.

9. Hetgeen hiervoor is overwogen brengt met zich dat er thans geen andere gezichtspunten voorliggen dan waarmee in de beslissing van 26 oktober 2015 rekening is gehouden.
10. Dit betekent dat aan het verzoek van appellanten om herziening c.q. aanvulling van de beslissing van 26 oktober 2015 niet kan worden voldaan en dat dit verzoek moet worden afgewezen.

Beslissing

De voorzitter van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- wijst het verzoek tot toepassing van ordinantie 12-8-3 af.

Gedaan te Voorburg op 1 december 2015

door mr. Th.C. van Sloten, voorzitter.

Uitspraak op het beroep van de heren [T.] en [M.], beiden wonende te [...] (hierna: appellanten) tegen de Hervormde algemene kerkenraad te [...] (hierna: HAK) en de kerkenraad van de [TG] (hierna: [TG]).

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 Het beroepschrift, met bijlagen, van appellanten tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de kerkprovincie Utrecht (hierna: het RCBG) d.d. 14 september 2015, RCBG 062.
- 1.2 De beide uitspraken van de voorzitter van het generale college op het verzoek van appellanten om toepassing van ordinantie 12-8-3.
- 1.3 De reactie van de voorzitter en scriba, ondertekend door de scriba van de wijkkerkenraad van de [NG] (hierna: [NG]) d.d. 20 oktober 2015.
- 1.4 De brieven van appellanten d.d. 23 oktober en 31 oktober 2015.
- 1.5 De e-mail d.d. 25 november 2015 van de assessor en scriba van de HAK.
- 1.6 Het generale college heeft kennis genomen van de stukken die het RCBG ter beschikking stonden.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 Appellanten behoren als lid van de Hervormde gemeente tot de [TG] te [...]. Zij zijn eerder in beroep gekomen van (voorgenomen) besluiten van de HAK, het college van kerkrentmeesters en de wijkkerkenraad [TG-NG].

Kort gezegd betrof het de in de volgende uitspraken van het generale college aan de orde gekomen bezwaren van appellanten:

- uitspraak 16/14 d.d. 30 april 2015 op beroep van appellant [T.] (op RCBG 049): de begroting 2014 en zijn verzoek een predikantsplaats te verschaffen aan de [TG]; appellant werd deels niet ontvankelijk verklaard en zijn beroep was voor het overige ongegrond;
 - uitspraak 17/14 d.d. 30 april 2015 op beroep van appellant [M.] (op RCBG 050): het voorgenomen besluit van 13 november 2013 van de kerkenraad van de wijk [TG] tot opheffing van de wijkgemeente [TG] en deze op te doen gaan in de [NG], als ook de – voorgenomen – verkoop van de [T-kerk] en het aanleggen van een corridor tussen de beide samen te voegen wijken; appellant is niet ontvankelijk verklaard omdat het nog slechts voorgenomen besluiten betrof; met deze uitspraak is de in deze zaak door de voorzitter gegeven voorziening ex ordinantie 12-8-3 d.d. 16 juli 2014 vervallen;
 - uitspraak 21/14 d.d. 30 april 2015 op beroep van appellant [T.] (op RCBG 052): procedure van het kennen en horen; appellant is niet ontvankelijk verklaard, omdat de procedure niet een voor beroep vatbaar besluit betreft;
 - uitspraak 24/14 d.d. 30 april 2015 op beroep van appellant [T.]: beroep betreffende herziene begroting 2014, waarbij RCBG appellant voor een deel in het gelijk heeft gesteld, zodat beroep daartegen in zoverre niet ontvankelijk is. Voor het overige is het ongegrond verklaard;
 - uitspraak 01/15 d.d. 26 oktober 2015 op beroep van appellant [T.] (op RCBG 053/056): appellant is niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep en bezwaar tegen de kerkenraad [NG] betreffende het beroep van een predikant;
 - uitspraak 04/15 d.d. 26 oktober 2015 op beroep van appellant [T.]: appellant is niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep betreffende de wijziging van de begroting 2014 omdat zijn bezwaar door het RCBG gegrond was verklaard.
- 2.3 Alle procedures hebben betrekking op de bezwaren van appellanten, kort gezegd, tegen de vorming van een nieuwe samengevoegde gemeente [NG], waarin de [TG] op moet gaan en het onttrekken aan de eredienst en (mogelijke) verkoop van de [T-kerk]. In alle procedures speelt ook de visie van appellanten, dat de [TG] altijd een ruime financiële bijdrage heeft geleverd ten behoeve van de gehele Hervormde gemeente te [...], op grond waarvan deze gemeente (de

- [TG]) aanspraak mag maken op een predikant en een vierplek - althans zo verstaat het generale college het ingenomen standpunt van appellanten - een grote rol.
- 2.4 In de in beroep aan het generale college voorgelegde zaken betreffende de vorming van de [NG] en het sluiten van de [T-kerk] gaat het tot dusver nog steeds om voorgenomen besluiten, die weliswaar uiteindelijk het in 2.3 genoemde doel beogen, maar door de bestreden besluiten nog niet tot de vorming van één nieuwe (wijk)gemeente en definitieve beslissing tot verkoop van de [T-kerk] hebben geleid. Dat intussen definitieve besluitvorming op bepaalde punten heeft plaats gevonden, doet daaraan niet af, omdat appellanten tegen die besluiten ook beroep hebben aangetekend en daarop nog uitspraken gedaan moeten worden.
- 2.5 De onderhavige procedure betreft kort gezegd het bezwaar en vervolgens beroep van appellanten betreffende het besluit van de HAK en GAK d.d. 22 juni 2015, zoals gepubliceerd in het kerkblad van 10 juli 2015, volgens dat bericht strekkende tot samenvoeging van de [TG] en de [NG] op verzoek van beide wijkgemeenten. Tevens vermeldt het bericht dat het breed moderamen van de classis het besluit van de kerkenraden nog in zijn vergadering van november moet bevestigen en dat daarna in de nieuw ontstane gemeente een nieuwe kerkenraad wordt gevormd.
In dat bericht wordt ook de startzondag van de samengevoegde nieuwe [NG] en het afscheid van de [T-kerk] aangekondigd.
3. De gronden van het beroep en het verweer
- 3.1 Voor zover voor de beoordeling van het beroep van belang hebben appellanten het volgende aangevoerd:
- a. samenvoeging is strijdig met de kerkorde en niet in het belang van de leden van de geografische wijkgemeente;
 - b. om de wijkgemeenten [TG] en [NG] wel aan elkaar te laten grenzen heeft de HAK een corridor tussen de wijken aangelegd, met als doel om aan de kerkordelijke verplichtingen te voldoen, maar die corridor maakt niet dat de wijken nu wel aan elkaar grenzen;
 - c. er zou een toezegging van de HAK zijn gedaan om het verzoek om een vierplek in [oost] positief te benaderen; een dergelijke toezegging is niet schriftelijk vastgelegd;
 - d. het RCBG heeft ten onrechte vastgesteld dat met het besluit tot samenvoegen ook het besluit tot sluiting van de [T-kerk] in rechte vast staat en dat is voldaan aan de eisen t.a.v. de procedures voor het kennen en horen;
 - e. het RCBG heeft in strijd met zijn uitspraak RCBG 049 in de bestreden uitspraak RCBG 062 gesteld dat er een niet-overbrugbaar verschil is in modaliteit; daaraan had de conclusie moeten worden verbonden dat de HAK rekening had moeten houden met de [TG];
 - f. het RCBG stelt de beslissingsbevoegdheid van de wijkkerkenraad boven de bepalingen in de ordinantie door niet na te gaan of het bestreden besluit is genomen in strijd met de kerkorde en wettelijke bepalingen;
 - g. de inwoners van [oost] zijn geheel verstoken van een kerkelijk centrum.
- 3.2 Appellanten verzoeken het generale college vast te stellen:
1. dat de vorming van een corridor de wijken niet aangrenzend maakt en dat een dergelijke handelswijze om de bedoeling van de kerkorde te omzeilen verwerpelijk is;
 2. dat de betreffende samenvoeging strijdig is met de kerkorde;
 3. dat de uitspraak RCBG 062 wordt vernietigd;
 4. dat de uitspraak RCBG 049 wordt vernietigd op grond van ordinantie 12 artikel 11.1 (herziening) wegens strijdigheid met de thans door het RCBG gehanteerde uitgangspunten in het besluit RCBG 062.
- 3.3 De kerkenraad van de (nieuwgevormde) [NG] heeft voor zover van belang het volgende aangevoerd. Hij stelt de rechtsopvolger te zijn van de wijkkerkenraad [TG] per 28 september 2015.
Het Breed Moderamen van de classis heeft op basis van ordinantie 2-16-6 op 8 september 2015 verklaard geen bezwaar te hebben tegen het voorgenomen besluit van de HAK tot het samenvoegen van de [TG] met de [NG].
De HAK en de Gereformeerde kerkenraden hebben ieder apart de samenvoeging bevestigd in hun vergadering van 28 september 2015.
De kerkenraad van de nieuwe [NG] heeft in zijn vergadering van 19 oktober 2015 besloten om de zondagse diensten in de [N-kerk] te vieren en voor de toekomst de naam ['NG'] te houden. In dezelfde vergadering heeft de kerkenraad besloten om de HAK te verzoeken op zondag 8

- november 2015 de gemeente te horen over de keuze van het kerkgebouw voor de zondagse vieringen en om daarna, op advies van het CvK, te besluiten over de toekomst van de [T-kerk].
- 3.4 De HAK heeft in de onder 1.5 genoemde mail gesteld dat zijn vertegenwoordigers in de AK vanuit de [NG] en eerder ook de [TG] dusdanige verweerschriften hebben geschreven dat de HAK daar niets aan toe te voegen had.

4. De beoordeling

- 4.1 Het beroep is tijdig ingesteld en in zoverre ontvankelijk.
- 4.2 Het generale college stelt vast, dat het oorspronkelijke bezwaar van appellanten betreft het besluit van de HAK en de Gereformeerde Algemene Kerkenraad (GAK), genomen in de gezamenlijke vergadering van 22 juni 2015, om de [TG] en de [NG] samen te voegen. Dit besluit is, zoals onder 2.5 vermeld, aldus gepubliceerd in het kerkblad van 10 juli 2015.
- 4.3 Blijkens het verweerschrift van de wijkkerkenraad [TG] is door deze kerkenraad na 30 april 2015 (na en in verband met uitspraak 21/14 van het generale college) het besluit genomen om de HAK te verzoeken de [TG] samen te voegen met de [NG].
- 4.4 Ter gelegenheid van de behandeling van eerdere beroepschriften van appellanten op 15 januari 2015 is vanwege de HAK verklaard dat de beoogde samenvoeging de hervormde [TG] met het hervormde deel van de [NG] betrof, blijkens de stukken in de RCBG-procedure, de [S](wijk)gemeente. De [NG] is volgens de website een gefedereerde gemeente bij besluit van 14 februari 2005 (hervormde wijkgemeente [A.] en gereformeerde wijkgemeente [B.]).
- 4.5 Het breed moderamen van de classicale vergadering heeft volgens mededeling van de (nieuwe) wijkkerkenraad [NG] op 8 september 2015 verklaard geen bezwaar te hebben tegen de samenvoeging. De HAK en de GAK hebben volgens deze wijkkerkenraad vervolgens ieder apart in hun vergadering van 28 september 2015 de samenvoeging bevestigd.
- 4.6 Appellanten gaan in hun bezwaarschrift uit van toepasselijkheid van ordinantie 2-14-1 en 2-11-8. Ordinantie 2-14-1 ziet echter op de samenvoeging van gemeenten en niet op de samenvoeging van wijkgemeenten waarvan in het onderhavige geval sprake is. Ordinantie 2-11 heeft onder andere betrekking op het aangaan van samenwerking door gemeenten, niet op samenvoeging van wijkgemeenten door vaststelling van het aantal wijkgemeenten. Het aantal en de grenzen van de wijkgemeenten worden volgens ordinantie 2-16-6, nadat de betrokken wijkkerkenraden zijn gehoord en de leden van de betrokken wijkgemeenten de gelegenheid hebben gekregen hun oordeel kenbaar te maken, vastgesteld en gewijzigd door de algemene kerkenraad. Vaststelling en wijziging van het aantal wijkgemeenten kan alleen plaatsvinden met medewerking en goedvinden van het breed moderamen van de classicale vergadering.
- 4.7 Samenvoeging door de HAK van de hervormde *wijkgemeenten* [TG] en [S], beide behorende tot de centrale hervormde gemeente [...], moet derhalve worden getoetst aan ordinantie 2-16-6 (en de plaatselijke regeling) en niet aan ordinantie 2-14 of ordinantie 2-11.
- 4.8 Voor de samenvoeging van wijkgemeenten uit hoofde van ordinantie 2-16-6 is niet vereist dat de samen te voegen wijken aan elkaar grenzen. Dat betekent dat het daartegen gerichte betoog van appellanten geen doel treft.
- 4.9 Zoals ook het RCBG heeft overwogen, overweegt het generale college dat de vermelding in het kerkblad dat HAK en GAK op 22 juni 2015 het besluit hebben genomen tot samenvoeging van de [TG] met de [NG] niet een geheel juiste weergave is van de feitelijke kerkordelijke besluitvorming. De besluitvorming leidt uiteindelijk wel tot dat resultaat in die zin dat de [TG] wordt samengevoegd met de [S]wijkgemeente die onderdeel is van de [NG], maar dat wordt onjuist geduid in het kerkblad.
- 4.10 Appellanten hebben de procedure tot het kennen en horen van de gemeente op 8 juni 2014 als niet kerkordelijk bestreden. Uit hetgeen in de eerdere procedure, die heeft geleid tot de uitspraak 21/14, naar voren is gekomen, moet echter worden afgeleid dat de gemeenteleden van de [TG] voldoende in de gelegenheid zijn gesteld hun mening over de samenvoeging van de [TG] met de [NG] (lees: de [S]wijkgemeente) kenbaar te maken. Het beroep door appellanten op in 2009 verzamelde handtekeningen tegen verkoop van de [T-kerk] kan niet slagen. Intussen zijn ruim zes jaren verlopen en niet gesteld of gebleken is dat de [TG] in die periode als wijkgemeente zodanig is gegroeid dat het aantal actieve gemeenteleden aanmerkelijk is toegenomen. Slechts appellanten hebben de laatste jaren tegen de gang van zaken, die tot de samenvoeging moet leiden, bezwaren ingediend bij het RCBG.

- 4.11 Een en ander heeft tot gevolg dat op de verzoeken van appellanten in beroep als volgt wordt geoordeeld:
- ad 3.2 onder 1:
Het is aan de HAK om de grenzen van de wijkgemeenten vast te stellen, welke vaststelling de in dit geval verkregen instemming van het breed moderamen van de classis behoeft. Er is geen sprake van een besluit 'fraus legem' op dat punt.
- ad 3.2 onder 2:
De samenvoeging van de [TG] met de [S]wijkgemeente is niet strijdig met de kerkorde.
- ad 3.2 onder 3:
Het beroep van appellanten is ongegrond, zodat het besluit RCBG 062 niet wordt vernietigd, maar wordt bevestigd met verbetering van gronden.
- ad 3.2 onder 4:
De uitspraak RCBG 049 is in hoger beroep door het generale college beoordeeld, hetgeen heeft geleid tot de uitspraak 16/14. Dat betekent dat de uitspraak van het RCBG niet voor herziening in aanmerking komt, nog daargelaten dat een uitspraak tot herziening slechts kan worden genomen op grond van feiten en omstandigheden waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven. Dergelijke feiten en omstandigheden zijn door appellanten niet gesteld, zodat het beroep evenmin tot een herziening van 16/14 kan leiden.
- 4.12 Gelet op 4.11 wordt het beroep van appellanten ongegrond verklaard. Hetgeen appellanten overigens hebben aangevoerd valt buiten het kader van de in het geding zijnde besluiten en kan niet tot een ander oordeel leiden.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van appellanten tegen de uitspraak RCBG 062 ongegrond en bevestigt deze uitspraak RCBG 062, voor zover uit het vorenoverwogene blijkt, met verbetering van gronden;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 4 april 2016 door
mr. Th.C. van Sloten(voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan,
mw mr E.F. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N.J. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en J.B.W. van Vark RA.

15/15H

Uitspraak op het verzoek om herziening van de uitspraak van het generale college onder nummer 15/15 d.d. 4 april 2016, gedaan door de heren [T.] en [M.] beiden wonende te [...] (hierna: verzoekers).

1. De procedure

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) heeft kennisgenomen van de volgende stukken:

- 1.1 De brief van verzoekers d.d. 6 april 2016 met het verzoek de uitspraak van het generale college d.d. 4 april 2016 te herzien.
- 1.2 De e-mail van verzoeker [T.] d.d. 19 april 2016.
- 1.3 De uitspraak van het generale college onder nummer 15/15 d.d. 4 april 2016 met de daaraan ten grondslag liggende stukken, zoals in die uitspraak weergegeven.
- 1.4 De brief van 24 maart 2016 namens het generale college als antwoord op de brief van verzoekers d.d. 25 februari 2016.

2. Het verzoek om herziening en de beoordeling daarop

- 2.1 Ordinantie 12, artikel 11, lid 1 bepaalt: 'Indien het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen inzake een uitspraak waartegen geen beroep (meer) mogelijk is feiten en omstandigheden ontmoet waarmee geen of onvoldoende rekening is gehouden en welke, indien deze in aanmerking waren genomen, naar de mening van het generale college tot een andere uitspraak aanleiding zouden hebben gegeven, is het generale college bevoegd tot herziening van een zaak over te gaan, in welk geval het generale college zelf een nieuwe uitspraak doet.'
- 2.2 De hiervoor aangehaalde bepaling brengt met zich dat degene die herziening verzoekt, *nieuwe feiten en omstandigheden* dient aan te voeren, die bij het doen van de uitspraak door het generale college niet of onvoldoende bij het generale college bekend waren.
- 2.3 Verzoekers beroepen zich erop dat in de uitspraak geen melding is gemaakt van hun brief van 25 februari 2016, waarin zij aandacht hebben gevraagd voor de Generale Regeling voor samenwerking en federatie. Het in de uitspraak 15/15 aan de orde zijnde besluit van de algemene kerkenraad van de Hervormde gemeente te [...] (hierna: HAK) is in de visie van verzoekers in strijd met artikel 1.1, 3.1 en 3.2 van die Generale Regeling.
- 2.4 Op de brief van (thans) verzoekers d.d. 25 februari 2016 is namens het generale college gereageerd bij brief van 24 maart. Daarbij zijn verzoekers erop gewezen, dat inmiddels het onderzoek in de zaak 15/15 door het generale college was gesloten. Dat betekent dat het generale college op deze voor de zaak 15/15 tardief binnengekomen brief geen acht kon slaan en dat deze derhalve niet is genoemd bij de opsomming van stukken waarvan het college kennis heeft genomen.
- 2.5 Dat het generale college op deze brief geen acht meer kon slaan, betekent overigens niet dat het generale college niet heeft onderzocht of het door (thans) verzoekers bestreden besluit van de HAK te [...] strijdig was met de bepalingen van de door verzoekers genoemde Generale Regeling.
- 2.6 Het is immers de primaire taak van een generaal/regionaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen besluiten van kerkelijke lichamen te toetsen aan de Kerkorde en de daarop gebaseerde ordinanties en (generale) regelingen.
- 2.7 Verzoekers mogen er daarom vanuit gaan, dat het generale college bij het geven van de uitspraak in zaak 15/15 het besluit van de HAK te [...] aan een dergelijke toetsing heeft onderworpen.
- 2.8 Dat verzoekers het met de uit de uitspraak volgende resultaat van die toetsing niet eens zijn, maakt dit niet anders.
- 2.9 Bij of krachtens de kerkorde gegeven bepalingen zijn geen nieuwe feiten of omstandigheden, waarmee het generale college bij de uitspraak geen rekening heeft gehouden of niet kon houden.
- 2.10 Verzoekers hebben overigens bij hun brief respectievelijk e-mail van 6 en 19 april 2016 geen nieuwe feiten en omstandigheden als bedoeld in ordinantie 12-11-1 aangevoerd. Het standpunt van verzoekers dat een hele wijk van ca. 8000 inwoners feitelijk verstoken raakt van kerkelijke binding is geen nieuw feit en het wordt ook niet zichtbaar ondersteund door andere leden van

de kerk in die wijk. Er zijn immers verschillende momenten geweest, waarop deze leden hun standpunt over de kerkelijke herindeling en aansluiting bij een andere wijkgemeente kenbaar hebben kunnen maken. Hun verzoek moet daarom dan ook worden afgewezen.

- 2.11 Verzoekers hebben, zoals eerder door het generale college overwogen, niet gesteld, noch is anderszins gebleken, dat hun standpunt wordt ondersteund door een groot aantal lidmaten van de [TG]. Zij zijn de enigen die tegen de nieuwe ontwikkelingen feitelijk in verzet komen door daar telkens bij de diverse instanties bezwaren tegen aan te tekenen.

3. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- wijst af het verzoek om herziening van de uitspraak onder nummer 15/15 d.d. 4 april 2016 van het generale college;
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, voor rekening van de Kerk komen.

Aldus gewezen op 15 juni 2016 door

mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, mw mr. N. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak op het beroep van de heer [...] en [...] (hierna: appellanten)1. De procedure

- 1.1 Bij op 6 december 2015 per e-mail bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift, hebben appellanten beroep ingesteld tegen de uitspraak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in Utrecht (hierna: het regionale college) gedaan op 4 november 2015 en ter post bezorgd op 9 november 2015. In deze uitspraak verklaarde het regionale college appellanten niet ontvankelijk in hun bezwaar tegen de door het college van kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente te [...] opgemaakte jaarrekening (hierna: de gemeente respectievelijk de jaarrekening).
- 1.2 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het regionale college hem heeft doen toekomen.
- 1.3 Het generale college ziet geen aanleiding om appellanten in de gelegenheid te stellen hun inzichten aan het college mondeling toe te lichten en zij hebben daar evenmin om verzocht.
- 1.4 Bij brief van 8 februari 2016 berichtte het generale college appellanten dat hij het onderzoek had gesloten. De diverse e-mails met bijlagen die appellanten daarna het generale college hebben doen toekomen, heeft het generale college om die reden buiten beschouwing gelaten.

2. Inhoud van het bezwaar en het oordeel van het regionale college

- 2.1 De bezwaren van appellanten betreffen blijkens hun bezwaarschrift van 30 september 2015:
 - 2.1.a het volgens appellanten negatieve resultaat in 2014 van ongeveer € 600.000 alsmede de vermogensonttrekkingen in 2014 voor ongeveer eenzelfde bedrag;
 - 2.1.b de legitimiteit van de uitgaven ten opzichte van het gepresenteerde tekort in de begroting voor 2014 van € 135.950 en het benutten van koerswinsten op effecten van het Kapitaal Groot Onderhoud van de Rijksmonumentale Binnenstadkerken voor het dekken van onder andere het financiële tekort in plaats van deze middelen toe te voegen aan het Kapitaal Groot Onderhoud;
 - 2.1.c de besluitvorming en (gebrekige) transparantie binnen de gemeente over een aantal projecten met financiële gevolgen; en
 - 2.1.d het feit dat ondanks hun verzoek de management-letter van de externe accountant niet aan hen ter beschikking wordt gesteld.
- 2.2 Het regionale college heeft appellanten niet-ontvankelijk verklaard in hun bezwaar. Daarbij heeft het regionale college verwezen naar eerdere uitspraken van het generale college, te weten de uitspraken met nummers 12/11, 15/11 en 16/11 (gecombineerd), 12/11, 11/12, en 15/12 en 19/12 (gecombineerd), waarin het generale college geoordeeld heeft dat geen bezwaar kan worden ingesteld tegen de vaststelling van een jaarrekening als zodanig.

3. De gronden van het beroep en beoordeling

- 3.1 Verkort en zakelijk weergegeven komt het beroep van appellanten erop neer dat zij het generale college verzoeken om terug te komen van de regel van de door het regionale college aangehaalde uitspraken van het generale college. Die regel is dat het niet tot de taak van het regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen behoort om zich te buigen over (een bezwaar tegen) een jaarrekening. Jaarrekeningen worden immers gecontroleerd door het regionale college voor de behandeling van beheerszaken (RCBB). Weliswaar is goedkeuring van de jaarrekeningen door het RCBB niet nodig, maar dat college kan wel ingrijpen op grond van ordinantie 11-8. Ingevolge ordinantie 11-7-2 worden gemeenteleden in de gelegenheid gesteld hun mening kenbaar te maken over de ontwerpjaarrekeningen van het college van kerkrentmeesters en het college van diakenen over het laatst verlopen kalenderjaar. Zoals ook blijkt uit de geschiedenis van totstandkoming van de betreffende ordinanties kan een gemeentelid niet tegen de vaststelling van een jaarrekening als zodanig bezwaar maken, noch

bij het college voor de behandeling van beheerszaken, noch bij het college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.

- 3.2 Appellanten verzoeken het generale college te anticiperen op een wijziging van de kerkorde vanwege een voorstel tot wijziging van de kerkorde op grond waarvan gemeenteleden, onder bepaalde voorwaarden, bezwaren tegen het vaststellen van (begroting en) jaarrekening kunnen indienen.
- 3.3 Het generale college vindt noch in het bedoelde voorstel tot wijziging van de kerkorde noch in de toelichting daarbij aanleiding om in het onderhavige geval anders te oordelen dan in zijn eerdere uitspraken. De hiervoor in 3.1 van deze uitspraak genoemde gronden, gelden ook voor het onderhavige geval, waarin appellanten bezwaar hebben gemaakt tegen de uit de jaarrekening blijkende begrotingsoverschrijding. Ook in dat geval voorziet de kerkorde reeds in betrokkenheid van het RCBB en beschikt het RCBB over de bevoegdheid om in te grijpen. Ten eerste dient het college van kerkrentmeesters op grond van ordinantie 11-8-5 het RCBB op de hoogte te stellen van besluiten waaraan voor de gemeente financiële gevolgen verbonden zijn welke niet bij vastgestelde begroting zijn voorzien. Het RCBB heeft op grond van die bepaling ten behoeve van de goede uitoefening van zijn taak de bevoegdheid om, bijvoorbeeld naar aanleiding van aan hem gemelde begrotingsoverschrijdingen, inlichtingen en gegevens te verlangen van het college van kerkrentmeesters. Ten tweede kan het RCBB op grond van ordinantie 11-8-2 en ordinantie 11-9 naar aanleiding van de jaarrekening bepalen dat het aangaan van verplichtingen waarin niet bij vastgestelde begroting is voorzien eerst is toegestaan na voorafgaande toestemming van het RCBB. Het regionale college heeft appellanten dan ook terecht niet-ontvankelijk verklaard in hun bezwaar tegen de vaststelling van de jaarrekening als zodanig en zal hun beroep om die reden in zoverre ongegrond verklaren.
- 3.4 Voor het overige is hun beroep eveneens ongegrond. Wat het bezwaar tegen de besluitvorming betreft, geldt dat appellanten tegen de desbetreffende besluiten, voor zover voor bezwaar door hen vatbaar, bezwaar hadden kunnen maken binnen de daarvoor geldende termijnen. Gelet op hun klacht over gebrekkige transparantie merkt het generale college op dat op grond van ordinantie 12-3-4 de bezwaartermijn niet eerder kan aanvangen dan na de dag waarop redelijkerwijze kennis genomen kon worden van het desbetreffende besluit. Met betrekking tot het bezwaar aangaande de management-letter geldt dat, wat er ook zij van de vraag of appellanten recht hebben op verstrekking daarvan, de algemene kerkenraad heeft toegelicht dat de management-letter niet is verstrekt door de externe accountant en, bovendien, dat de algemene kerkenraad het interne document dat in plaats daarvan is verstrekt ter beschikking heeft gesteld aan een van appellanten.
- 3.5 Hetgeen appellanten overigens tegen de uitspraak van het regionale college hebben aangevoerd, kan niet tot een ander oordeel leiden.

4. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van appellanten ongegrond;
- bevestigt de uitspraak waarvan beroep onder aanvulling van gronden; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 15 maart 2016

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. M. Mouthaan, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, mw mr. N. van Vulpen-Grootjans, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en dhr J.B.W. van Vark RA.

Uitspraak in het geschil in de zin van ordinantie 12-4 tussen (i) de kleine synode en (ii) de Stichting Regionale Commissie voor het Zuiden en de Stichting Steunfonds voor het Protestantisme in het Zuiden (hierna: RCZ en SPZ of de stichtingen)

1. Het geschil en de procedure

- 1.1 Het geschil betreft twee vragen. Ten eerste of de stichtingen gehouden zijn mee te werken aan het beleid van de kleine synode, gericht op integratie van het werk en van het vermogen van de stichtingen in de Protestantse Kerk in Nederland, dit laatste door fusie met de Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland (hierna: de Stichting Steun PKN). Ten tweede of het onthouden door de kleine synode van toestemming voor de door de stichtingen voorgenomen statutenwijziging en fusie onrechtmatig is.
- 1.2 Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland heeft kennisgenomen van de volgende stukken met bijlagen:
 - 1.2.a het bezwaarschrift van de kleine synode waarmee zij het eerste geschilpunt heeft aangebracht;
 - 1.2.b het verweerschrift van de stichtingen waarmee zij het tweede geschilpunt hebben aangebracht;
 - 1.2.c de reactie van de kleine synode op het verweerschrift (repliek);
 - 1.2.d de reactie daarop van de stichtingen (dupliek); en
 - 1.2.e de door de raadsman van de stichtingen nagezonden statuten van SPZ van 22 februari 1957.
- 1.3 Op 14 december 2016 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden. Daarbij waren aanwezig, namens de kleine synode, ds. B. (preses van de generale synode), mr. J. (als jurist verbonden aan de dienstenorganisatie) en mr. L. (lid van het bestuur van de dienstenorganisatie) en, namens de stichtingen, ds. W.V. (voorzitter van het bestuur van RCZ en SPZ), mr. drs. J.V. (raadsman) en T. (penningmeester van het bestuur van RCZ en SPZ).
- 1.4 Ter zitting hebben beide partijen pleitnotities overgelegd.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op wat over en weer is aangevoerd, de overgelegde stukken en wat het generale college ambtshalve bekend is, gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het geschil van belang zijn.
- 2.2 RCZ is opgericht op 7 juli 1948 door twee leden van de Regionale Commissie voor het Zuiden (hierna: de commissie). Die commissie was op haar beurt ingesteld door de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk (hierna: GS-NHK) op 13 december 1945. Zij omvatte de classes Den Bosch, Breda, Heusden, Eindhoven en Maastricht. De commissie bestond uit leden van het provinciaal kerkbestuur, leden van de classicale ressorten en de provinciale gedelegeerde. Het bestuur van RCZ bestond bij haar oprichting uit deze commissieleden. Bij instelling van de commissie droeg de GS-NHK aan haar onder andere op 'het voordragen van Gemeenten aan de Algemeene Synodale Commissie voor subsidies' en 'het bevorderen der offervaardigheid van de Gemeenten' (zie *Handelingen van de vergaderingen van de Generale Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, ten jare 1945/46*, 's-Gravenhage: N.V. De Ned. Boek- en Steendrukkerij voorh. H.L. Smits 1946, p. 97 (<http://pkn-acta.digibron.nl/overview>)).
- 2.3 Naar de stichtingen stellen, ligt de oorsprong van RCZ in het laatste oorlogsjaar (1944-1945), toen in het reeds bevrijde Zuiden van Nederland het volledige werk van de Nederlandse Hervormde Kerk noodgedwongen, bij wijze van 'zaakwaarneming', in handen moest worden gelegd van de provinciale kerkvergadering, aangezien de landelijke kerkleiding niet meer bereikbaar was. Als steunstichting hield RCZ zich bezig met werving, beheer en besteding van fondsen ten behoeve van Hervormde gemeenten in de provincie Noord-Brabant met Limburg. Daarnaast functioneerde RCZ als een "dienstenorganisatie" voor het provinciale kerkenwerk. In die hoedanigheid was zij ook werkgever van de medewerkers van het provinciaal bureau.
- 2.4 De huidige statuten van RCZ luiden nog steeds zoals deze in 1993 vanwege het 'Samen op Weg'-proces zijn aangepast met goedkeuring van de Generale Financiële Raad der Nederlandse Hervormde Kerk (hierna: de GFR).
- 2.5 SPZ is in februari 1957 opgericht. De huidige statuten van SPZ kennen bepaalde bevoegdheden toe aan de GFR en de Provinciale Kerkvergadering van Noord-Brabant en Limburg (hierna: de PKV). Zo is het bestuur van SPZ volgens de huidige statuten

verantwoording schuldig aan de GFR met betrekking tot het beheer van en de beschikking over de middelen van de stichting. Voorts behoeven begroting, statutenwijziging, ontbinding en liquidatie goedkeuring van de GFR, dient de GFR het jaarverslag te ontvangen, beschikt de GFR over enig batig liquidatiesaldo en is de GFR na liquidatie bewaarder. Aan de PKV wordt door het bestuur het jaarverslag uitgebracht. Statutenwijziging, het huishoudelijk reglement en ontbinding behoeven (ook) goedkeuring van de PKV. De statuten van SPZ van 22 februari 1957 en de oprichtingsstatuten van RCZ kennen soortgelijke bepalingen.

- 2.6 Naar de stichtingen stellen, is SPZ opgericht om de functie van fondsenwerving van RCZ over te nemen. In een brief van 12 september 2013 duiden de stichtingen de oprichting van SPZ als een afsplitsing van RCZ.
- 2.7 De huidige inkomsten van SPZ bestaan uit incidentele legaten en een geleidelijk aflopend aantal donaties. Daarnaast verzorgt SPZ de verkoop van Hugenotenkruisjes. Het saldo van de rekening draagt SPZ jaarlijks over aan RCZ. Het bestuur van RCZ besluit over toekenning van steun aan gemeenten in de regio.
- 2.8 Het hiervoor genoemde werkgeversrisico is niet meer aan de orde sinds RCZ geen werkgever meer is. Die rol is destijds overgenomen door het regionaal dienstencentrum van de 'Samen op Weg'-kerken. Volgens de stichtingen is er om die reden en vanwege de personele bestuursunie tussen RCZ en SPZ geen specifieke taak voor RCZ meer en heeft het bestuur van RCZ in principe besloten haar op te heffen door fusie met SPZ als verkrijgende rechtspersoon. Vanaf 2003 zijn er diverse gesprekken geweest tussen de stichtingen en, mede vanwege de kleine synode betrokken, bestuurders en medewerkers van de dienstenorganisatie. De stichtingsbesturen beoogden daarmee te komen tot de statutenwijziging waarmee deze tevens, zouden voldoen aan de daaraan door de generale regeling stichtingen gestelde eisen.
- 2.9 SPZ heeft de kleine synode bij brief van 25 mei 2012 voor de eerste keer schriftelijk verzocht om goedkeuring te verlenen aan het voorgenomen besluit van haar bestuur tot fusie van SPZ met RCZ. In die brief stelt SPZ dat de stichtingen kerkelijke stichtingen zijn in de zin van de kerkorde van de Nederlandse Hervormde Kerk en dat goedkeuring voor de fusie is vereist op grond van de generale regeling stichtingen. In een nota van mei 2012 merkt SPZ de kleine synode aan als rechtsopvolger van de PKV en GFR.
- 2.10 In september 2013 verzoeken de stichtingen de kleine synode om goedkeuring te verlenen aan inmiddels ter voorbereiding van de fusie opgestelde concept-statuten voor de stichtingen. Daarin worden zij geïdentificeerd als protestantse stichtingen in de zin van artikel 5 van de generale regeling stichtingen, erkend door de classicale vergaderingen van de classes in de provincies Noord-Brabant en Limburg.
- 2.11 Gedurende enkele jaren heeft overleg plaatsgevonden tussen het bestuur van SPZ en het bestuur van de landelijke dienstenorganisatie van de Kerk (hierna: de dienstenorganisatie). Hangende dat overleg heeft de kleine synode de verzoeken van de stichtingen niet in behandeling genomen. Uit een brief van de algemeen directeur van de dienstenorganisatie van mei 2014 blijkt dat het bestuur van de dienstenorganisatie de voorgenomen fusie niet gewenst acht. Hij duidt het voornemen van de stichtingen als het willen komen tot een 'interregionaal solidariteitsfonds voor de gemeenten in Brabant en Limburg'. Hij schrijft dat een passende richting is dat het vermogen van de stichtingen wordt toegevoegd aan het vermogen van de Kerk, als een geoordeeld fonds voor de regio Noord-Brabant en Limburg, met het classicaal regionaal overlegorgaan (hierna: het CRO) in overleg met het bestuur van de dienstenorganisatie als de instantie die beslist over de bestedingen ten laste van dit fonds. Dat kan volgens hem worden bereikt door fusie met de Stichting Steun PKN, waardoor in de toekomst opvallende legaten niet verloren gaan. Voorts nodigde hij de stichtingen uit te overleggen over het voornemen en de argumentatie van het bestuur van de dienstenorganisatie om de kleine synode voor te stellen om een geschil aanhangig te maken bij het generale college.
- 2.12 Hierna heeft in februari 2015 een bespreking plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de besturen van de stichtingen, het moderamen van de generale synode en het bestuur van de dienstenorganisatie. In haar daarop volgende brief van 12 maart 2015 aan de stichtingen stelt de preses van de generale synode dat er vier hoofdthema's te onderscheiden zijn in de onderlinge discussie: (i) de oorsprong van de stichtingen, meer in het bijzonder hun vermogen, (ii) de bestemmingscriteria, (iii) de organisatie van de steunverlening en (iv) het belang van de regionale verantwoordelijkheid voor steunverlening. Per thema gaf de preses aan hoe volgens

het moderamen van de generale synode en het bestuur van de dienstenorganisatie de zaken liggen en nodigde zij de besturen van de stichtingen uit daarop te reageren. Met betrekking tot de bestemmingscriteria lichtte de preses toe dat subsidies aan gemeenten 'vanuit het land' toegekend worden door de Commissie Steunverlening en de Commissie Rentebaten. Daarbij heeft zij de steuncriteria en besluitvormingsprocedures van die commissie overgelegd.

- 2.13 De stichtingen reageren hierop in juni 2015 door een en ander voor kennisgeving aan te nemen en door hun verzoek om goedkeuring van de statutenwijziging te handhaven.
- 2.14 Daarop besluit de kleine synode in september 2015 om het verschil van opvatting als geschil voor te leggen aan het generale college.

3. Standpunten van partijen

- 3.1 De standpunten van partijen kunnen in de kern genomen als volgt worden samengevat.
- 3.2 De kleine synode heeft haar beleid met betrekking tot het oprichten en weer ontbinden van stichtingen laatstelijk vastgesteld in november 2013 in de notitie 'Stichtingenbeleid Kleine Synode Protestantse Kerk in Nederland' (OZ 13-07). Overeenkomstig dit beleid dienen de stichtingen, nu zij, naar de kleine synode stelt, werk verrichten dat in de huidige organisatie van de Kerk wordt verricht door de landelijke kerk en haar dienstenorganisatie, daarmee geïntegreerd te worden door overdracht van de activiteiten en fusie met de Stichting Steun PKN. Het vermogen zal langs die weg toegevoegd worden aan dat van de Kerk, met een bestedingsoormerk ten behoeve van het werk in de regio Noord-Brabant en Limburg. Op deze wijze worden de stichtingen op gelijke wijze behandeld als eerder de provinciale fondsen van de Nederlandse Hervormde Kerk. De kleine synode betoogt dat zij zowel naar kerkelijk recht als, vanwege het concernverband tussen de Kerk en de stichtingen, naar burgerlijk recht bevoegd is te bepalen dat de stichtingen fuseren met de Stichting Steun PKN als verkrijgende rechtspersoon.
- 3.3 De stichtingen stellen dat zij zelfstandige, autonome en onafhankelijke civielrechtelijke rechtspersonen zijn en dat de door de kleine synode gestelde bevoegdheden niet voortvloeien uit de wet of de statuten. De kleine synode heeft om die reden geen zeggenschap over hun beleid. Met betrekking tot de vragen van de kleine synode na de bespreking van februari 2015, zijn zij van opvatting dat zij zich als zelfstandige rechtspersonen niet in een positie gedwongen willen zien hun bestaansrecht te legitimeren; zij bestaan immers al meer dan een halve eeuw. Fusie zou strijdig zijn met het belang van de stichtingen en om die reden ook strijdig met de statuten en artikel 2:9 van het Burgerlijk Wetboek. Voorts stellen zij zich op het standpunt, naar het generale college begrijpt subsidiair (te weten voor zover het generale college oordeelt dat de kleine synode de door haar gestelde bevoegdheid naar burgerlijk recht heeft), dat de kleine synode, door een beroep te doen op de generale regeling stichtingen en door goedkeuring te onthouden, in strijd handelt met wat door redelijkheid en billijkheid wordt gevorderd op grond van artikel 2:8, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek. Ook doen de stichtingen een beroep op artikel 3:13 van het Burgerlijk Wetboek door te stellen dat de kleine synode misbruik van recht maakt door haar goedkeuringsbevoegdheid te gebruiken voor een ander doel dan waarvoor deze aan haar verleend is. De stichtingen stellen dat ordinantie 11-27 en het stichtingenbeleid niet van toepassing zijn op de stichtingen omdat zij geen landelijke stichtingen zijn. Zij zijn niet opgenomen in het aanhangsel bij de overgangsbepalingen van de generale regeling stichtingen. Voorts stellen de stichtingen dat de kleine synode redelijkerwijs, kerkordelijk gezien en vanwege een conflicterend (financieel) belang niet het bevoegde orgaan is om goedkeuring te verlenen aan statutenwijziging of fusie. Ook zijn de stichtingen volgens hen geen als kerkelijke stichtingen opgerichte rechtspersonen nu bij hun oprichting geen kerkelijke taak aan hen is overgedragen. Het landelijke stichtingenbeleid zou om die reden evenmin op hen van toepassing zijn.
- 3.4 Voorts heeft de kleine synode volgens de stichtingen hun belangen niet afgewogen. De regio Noord-Brabant en Limburg kan niet goed vergeleken worden met andere regio's..De kerkelijke gemeenten zijn klein en liggen ver uit elkaar. De stichtingen zijn van mening dat zij met langdurige ervaring in de regio het beste zijn toegerust om de regionale steuntaken uit te oefenen. Naar zij stellen, is sprake van doeltreffende 'korte lijnen': het bestuur van de stichtingen komt uit de regio, heeft relaties in de regio en kennis van de regio. Het beheer en de besteding van het vermogen van de stichtingen zou in de visie van de kleine synode in handen moeten worden gesteld van de dienstenorganisatie met, nog steeds volgens de stichtingen, 'het

CRO in een figurantenrol, zolang het CRO nog mag bestaan'. Voorts hanteren de stichtingen geen lijst met steuncriteria zoals de landelijke. Er zijn weliswaar beoordelingscriteria maar vergeleken met de door de Kerk gehanteerde criteria zijn deze 'gemakkelijker'. Als het meest in het oog springende verschil noemen de stichtingen de landelijke steunvoorwaarde van blijf van samenwerking met andere gemeenten. Bovendien zou het vermogen van de stichtingen uiteindelijk ter beschikking gesteld worden aan de Kerk waardoor het blootgesteld wordt aan de risico's waaraan de Kerk blootstaat. Er is volgens de stichtingen ook geen garantie dat het regionale oormerk van het vermogen zal worden behouden. Voorts wijzen de stichtingen op andere rechtspersonen met een protestants steunprofiel, zoals de Maatschappij van Welstand, die niet in de Kerk worden geïntegreerd. Zij stellen ook dat integratie in de Kerk de regionale betrokkenheid en geefbereidheid negatief beïnvloedt.

- 3.5 In reactie op de standpunten van de stichtingen heeft de kleine synode onder meer het volgende aangevoerd. De taken van het CRO zullen in de toekomst kunnen worden verricht door de regionale classicale vergadering of haar moderamen. De regionale inbreng blijft op die manier volledig gewaarborgd maar dan onder eindverantwoordelijkheid van de dienstenorganisatie. Zij toetst wat het stamvermogen betreft bestedingen echter marginaal, bijvoorbeeld of het geld niet aan 'snoepreisjes' wordt besteed. Voor het overige zou de regio Noord-Brabant en Limburg (ook) gelijk behandeld worden als de overige regio's. De Maatschappij van Welstand is volgens de kleine synode geen protestantse stichting in de zin van de kerkorde. Andere standpunten van de kleine synode komen, voor zover relevant, hierna bij de beoordeling van de standpunten van de stichtingen aan de orde.

4. De beoordeling

- 4.1 De eerste vraag die voorligt, is of het generale college bevoegd is over het geschil te oordelen.

4.1.a Ordinantie 12-4 luidt:

'Geschillen, gerezen tussen kerkelijke lichamen, ambtsdragers, hen die in een bediening zijn gesteld of een functie vervullen, ter zake van

- de vervulling van hun taak,
- de begrenzing van hun arbeidsvelden of
- de omvang van hun bevoegdheden

worden beslecht

indien het een geschil is tussen kerkelijke lichamen of personen waarvan het arbeidsveld is gelegen in het rechtsgebied van één regionaal college voor de behandeling van bezwaren en geschillen, door dit regionale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen; en in de overige gevallen door het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen.'

- 4.1.b De stichtingen zijn gelet op ordinantie 4-4 geen kerkelijke lichamen in de zin van ordinantie 12-4. Protestantse stichtingen zijn in hun protestantse hoedanigheid echter gehouden aan de generale regeling stichtingen. Volgens artikel 3, eerste lid, aanhef en onder n, van de generale regeling stichtingen dienen de statuten van een protestantse stichting de bepaling te bevatten dat geschillen als bedoeld in ordinantie 12 tussen de stichting of haar bestuur en een kerkelijk lichaam worden behandeld naar het in die ordinantie bepaalde. Op grond van overgangsbepaling 4 van de generale regeling stichtingen zijn de bepalingen van de generale regeling stichtingen van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de protestantse stichtingen waarvan de statuten nog niet zijn aangepast aan de generale regeling stichtingen. Overgangsbepaling 2 merkt als protestantse stichtingen aan stichtingen die zijn opgericht of erkend onder de generale regeling voor stichtingen als bedoeld in ordinantie 1-27-9 van de kerkorde van de Nederlandse Hervormde Kerk (hierna: de generale regeling stichtingen NHK). De voorvraag is derhalve of de stichtingen aangemerkt kunnen worden als stichtingen die zijn opgericht of erkend onder de generale regeling stichtingen NHK.

- 4.1.c De geldende statuten van RCZ bepalen (in artikel 13, eerste lid) dat zij beschouwd wordt als opgericht door het breed moderamen van de provinciale kerkvergadering (hierna: het BM-PKV) overeenkomstig de generale regeling stichtingen NHK. Daaruit volgt dat RCZ een protestantse (aanvankelijk hervormde) stichting is.

- 4.1.d Gelet daarop en de ontstaansgeschiedenis van de stichtingen, die blijkt geeft van een zeer nauwe verwevenheid met de NHK, en mede in aanmerking genomen hetgeen is overwogen in onderdeel 4.1.5, is het generale college van oordeel dat de stichtingen in de zin van de huidige generale regeling stichtingen aangemerkt dienen te worden als stichtingen die zijn opgericht

- onder de generale regeling stichtingen NHK. Daaraan doet niet af dat de stichtingen niet opgenomen zijn in het aanhangsel bij de overgangsbepalingen van de generale regeling stichtingen. Anders dan door de stichtingen betoogd, is dit is geen limitatieve opsomming.
- 4.1.e In de statuten van SPZ ontbreekt weliswaar een bepaling als artikel 13, eerste lid, van de statuten van RCZ, maar omdat (i) zij feitelijk gezien kan worden als een afsplitsing van RCZ, (ii) een soortgelijke statutaire, nauw met de Kerk verweven inrichting kent als RCZ en (iii) haar bestuur een personele unie vormt met SPZ, ligt het in de rede SPZ, net als RCZ, aan te merken als opgericht door het BM-PKV, overeenkomstig de generale regeling stichtingen NHK.
- 4.1.f Hoewel de stichtingen reeds geruime tijd nagelaten hebben om de statuten aan te passen zoals overgangsbepaling 3 van de generale regeling stichtingen vereist, zijn de bepalingen van de generale regeling stichtingen op grond van overgangsbepaling 4 van deze regeling van overeenkomstige toepassing op de stichtingen. Daarmee is naar het oordeel van het generale college gegeven dat het generale college bevoegd is tot beslechting van het geschil.
- 4.2 Wat de kerkordelijke geschilpunten betreft, overweegt het generale college dat deze in wezen twee kanten van dezelfde medaille zijn. Als de stichtingen gehouden zijn mee te werken met het beleid van de kleine synode (het eerste geschilpunt), dan is het onthouden van toestemming voor de statutenwijziging en fusie, niet onrechtmatig (het tweede geschilpunt).
- 4.3 Het generale college zal daarom eerst de vraag beantwoorden of de stichtingen gehouden zijn mee te werken aan het beleid van de kleine synode. Het generale college heeft hiervoor in onderdeel 4.1.2-6 wat de geschillenregeling betreft reeds overwogen dat en waarom de bepalingen van de generale regeling stichtingen van overeenkomstige toepassing zijn op de stichtingen. Hieruit volgt, op grond van artikel 3, eerste lid, aanhef en onder p van de generale regeling stichtingen en gelet op het feit dat deze bepaling ook al stond in de generale regeling stichtingen NHK, dat ervan uitgegaan dient te worden dat de statuten de bepaling bevatten dat de stichting kan worden ontbonden door het kerkelijk lichaam dat de stichting in het leven riep. Daarmee rijst de vraag welk kerkelijk lichaam dat is. Hiervoor heeft het generale college in onderdeel 4.1.3-5 overwogen dat en waarom beide stichtingen dienen te worden beschouwd als opgericht door het BM-PKV. De kleine synode dient naar het oordeel van het generale college, en zoals ook de stichtingen aanvankelijk hebben gesteld, te worden beschouwd als rechtsopvolger van het BM-PKV. Dit vindt steun in overgangsbepaling 245.
- 4.3.a Overgangsbepaling 245 bepaalt dat een provinciale financiële commissie het beheer van provinciale kassen en fondsen overdraagt aan de generale synode en dat besteding daarvan geschiedt in overleg met het CRO. Weliswaar ziet deze bepaling niet op het BM-PKV en de kleine synode, maar daaruit blijkt wel dat het beheer van provinciale middelen destijds werd overgeheveld naar landelijk niveau en niet naar interclassicaal niveau. Dat dit geen middelen betreft die door een stichting worden gehouden, doet aan deze systematiek niet af.
- 4.3.b Noch de standpunten van de stichtingen over artikel 2, eerste lid, onder e, van de generale regeling stichtingen, noch hun standpunten ten aanzien van overgangsbepaling 248 leiden tot een ander oordeel. Wat het door hen gestelde conflicterende (financiële) belang betreft, oordeelt het generale college dat de kleine synode en het bestuur van de dienstenorganisatie onder de generale regeling stichtingen van elkaar te onderscheiden taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden hebben. Niet gebleken is dat de kleine synode of het bestuur van de dienstenorganisatie zich in deze kwestie desondanks op een onaanvaardbare wijze heeft laten leiden door de wens om de vermogens van de stichtingen door de Stichting Steun PKN ter beschikking te stellen aan de Kerk, bijvoorbeeld door hun eigen belangen boven dat van de stichtingen te stellen.
- 4.4 Daarmee is, gelet op wat hiervoor in onderdeel 4.3 is overwogen, gegeven dat de kleine synode op grond van de generale regeling stichtingen bevoegd is de stichtingen te doen ontbinden. Dit werpt de vraag op of de kleine synode vervolgens ook bevoegd is om de stichtingen te doen fuseren. Met het oog op legaten geeft de kleine synode de voorkeur aan fusie in plaats van ontbinding om te voorkomen dat de stichtingen geen rechtsopvolger zullen hebben. Nu zowel ontbinding als fusie leiden tot opheffing van de stichtingen, en ontbinding te zien is als het meerdere vergeleken met fusie, is het generale college van oordeel dat de kleine synode in dit geval tevens op grond van de generale regeling stichtingen bevoegd is de stichtingen te doen fuseren met de Stichting Steun PKN. Daaraan doet niet af dat de generale regeling stichtingen geen bepaling bevatten ten aanzien van fusie.

- 4.5 Hieruit volgt dat de stichtingen in hun hoedanigheid van protestantse stichtingen gehouden zijn mee te werken aan het in het geding zijnde beleid van de kleine synode, welk beleid door het generale college niet als onredelijk wordt beschouwd. Zoals het generale college hiervoor in onderdeel 4.2 heeft overwogen, volgt hieruit voorts dat het onthouden van toestemming door de kleine synode aan de statutenwijziging en fusie in het onderhavige geval niet onrechtmatig is.
- 4.6 Wat de stichtingen overigens hebben aangevoerd, brengt het generale college, mede gelet op wat de kleine synode daartegen ingebracht heeft, niet tot een ander oordeel.
- 4.7 Voor zover de stichtingen zich beroepen op het civiele recht, overweegt het generale college dat artikel 112, eerste lid, van de Grondwet de berechting van geschillen over burgerlijke rechten opdraagt aan de rechterlijke macht.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- bepaalt dat de stichtingen op grond van de generale regeling stichtingen gehouden zijn mee te werken aan het beleid van de kleine synode, gericht op integratie van het werk en van het vermogen van de stichtingen in de Protestantse Kerk in Nederland, dit laatste door fusie met de Stichting Steun PKN;
- bepaalt dat het onthouden door de kleine synode van toestemming voor de door de stichtingen voorgenomen statutenwijziging en fusie niet onrechtmatig is; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 18 januari 2017

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. ing. M. Mouthaan (secretaris), mr. C. Kool, mw mr. C.I.H. Kerstens-Fockens, mw mr. E.F. Lagerwerf-Vergunst, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en dhr P. Oudshoorn.

Uitspraak op het beroep van [...] te [...] (hierna: de predikant)1. De procedure

- 1.1 Bij op 16 december 2015 bij het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het generale college) ingekomen beroepschrift met bijlage, heeft de predikant beroep ingesteld tegen de uitspraak van het generale college voor de ambtsontheffing in de Protestantse Kerk in Nederland (hierna: het GCA) gedaan op 26 november 2015.
- 1.2 In zijn uitspraak oordeelt het GCA op grond van ordinantie 3-20 van de kerkorde dat de predikant de Hervormde gemeente [...] te [...] (hierna: de gemeente) niet langer met stichting kan dienen. Voorts bepaalt het GCA, voor zover hier van belang, op grond van ordinantie 3-20-2 dat de predikant een termijn wordt verleend tot 1 juni 2016 binnen welke hij zich naar dat oordeel kan voegen.
- 1.3 De kerkenraad van de gemeente (hierna: de kerkenraad) heeft op het beroepschrift gereageerd.
- 1.4 Het generale college heeft kennisgenomen van de stukken die het GCA hem heeft doen toekomen.
- 1.5 Partijen hebben niet verzocht om een mondelinge behandeling en het generale college ziet geen aanleiding daartoe ambtshalve over te gaan.

2. De feiten

- 2.1 Gelet op hetgeen over en weer is aangevoerd en de overgelegde stukken gaat het generale college uit van de volgende feiten die voor de beoordeling van het beroep van belang zijn.
- 2.2 De predikant is sinds 25 oktober 1992 verbonden aan de gemeente.
- 2.3 In 2014 verschijnt een door de predikant geschreven boek waarin hij stelt dat de historische Jezus nooit heeft bestaan. Nadat de predikant in september 2014 zijn boek in gesprekskringen in de gemeente heeft behandeld, volgt een periode waarin spanningen kenbaar worden in de gemeente die zijn terug te voeren op het boek.
- 2.4 Naar aanleiding van een publicatie in een plaatselijke krant over het boek op kerstavond 2014 komt de kerkenraad tot het standpunt dat de draagkracht van de gemeente ontoereikend is om de conclusies en de gevolgen van het boek te dragen. Hierna komt het boek herhaaldelijk tezamen met de predikant in de publiciteit, tot ongenoegen van de kerkenraad. Na een vergeefse poging van (een delegatie van) de kerkenraad om samen met de predikant een oplossing te vinden voor de gerezen spanningen, verzoekt de kerkenraad op 10 maart 2015 het breed moderamen van de classicale vergadering [...] (hierna: het BM-CV) om ordinantie 3-19 toe te passen.
- 2.5 Het BM-CV heeft de predikant met ingang van 15 maart 2015 op grond van ordinantie 3-19 vrijstelling van werkzaamheden verleend welke later is verlengd tot de datum van de uitspraak van het GCA.
- 2.6 In het verslag van de tussentijdse, door het BM-CV aangevraagde, buitengewone visitatie van augustus 2015 schrijven visitatoren dat de balans in de gemeente, die er in het najaar 2014 nog was, halverwege 2015 helemaal doorgeschoten is in de richting van ontwrichting van verhoudingen en zelfs tot een breuk in de relatie tussen de predikant en kerkenraad en een deel van de gemeente. Visitatoren adviseren het BM-CV de procedure van ordinantie 3-20 te entameren waarna het BM-CV dit advies heeft opgevolgd en het GCA de uitspraak heeft gedaan waarvan beroep.

3. Gronden van het beroep

- 3.1 Het beroep betreft de door het GCA op grond van ordinantie 3-20-2 bepaalde termijn van zes maanden. De predikant verzoekt het generale college de maximale termijn van twaalf maanden te bepalen. Daartoe voert de predikant, verkort weergegeven, de volgende gronden aan:
 - 3.1.a De termijn van zes maanden betreft een reeds geruime tijd gehanteerde 'standaardtermijn' waarmee het GCA miskent dat de wachtgeldregeling onlangs qua hoogte is versoberd.

- 3.1.b Het GCA heeft onvoldoende gewicht toegekend aan de lange duur van de verbintenis van de predikant, zowel met de gemeente als met de Kerk.
- 3.1.c De financiële positie van de gemeente had het GCA niet in aanmerking mogen nemen. Bovendien is volgens de predikant geen sprake van een dreigende financiële ondergang van de gemeente.
- 3.1.d De kerkenraad heeft zich als werkgever opgesteld en om die reden is een financiële regeling overeenkomstig de civielrechtelijke kantonrechttersformule gerechtvaardigd.

4. De beoordeling

- 4.1 Ordinantie 3-20-2 bepaalt dat als het GCA van oordeel is dat de betreffende predikant de gemeente niet langer met stichting kan dienen, het GCA een termijn bepaalt van ten minste drie en ten hoogste twaalf maanden binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar dit oordeel te voegen.
- 4.2 Het GCA heeft bij de vaststelling van de termijn in de zin van ordinantie 3-20-2 in aanmerking genomen de duur van de verbintenis tussen predikant en gemeente, de persoonlijke omstandigheden en gezinsomstandigheden van de predikant en de financiële situatie van de gemeente.
- 4.3 Bij het bepalen van een termijn tussen drie en twaalf maanden komt het GCA in beginsel grote vrijheid toe om de daarbij betrokken (financiële) belangen van de gemeente en predikant tegen elkaar af te wegen. De hoogte van het wachtgeld mag echter niet betrokken worden bij de termijnbepaling. In het algemeen zullen geen zware eisen gesteld kunnen worden aan de motivering van de termijnbepaling omdat deze berust op een belangenafweging die zich naar haar aard moeilijk laat motiveren.
- 4.4 Toegegeven kan worden dat een ruime termijn doorgaans in de rede ligt bij een lange duur van de verbintenis tussen predikant en gemeente. Daar staat in dit geval tegenover dat halverwege 2015 al sprake was van een breuk in de relatie tussen de predikant en kerkenraad en een deel van de gemeente en dat de predikant wanneer de termijn van zes maanden op 1 juni 2016 verstrijkt reeds meer dan veertien maanden geleden werd vrijgesteld van werkzaamheden. Hieruit volgt dat op 1 juni 2016 de predikant ongeveer een jaar de tijd heeft gehad om zich voor te bereiden op losmaking en de gemeente langer dan een jaar het traktement van de predikant heeft doorbetaald zonder dat hij als zodanig in de gemeente werkzaam is. Dit in aanmerking nemend, heeft het GCA, gelet op de (financiële) belangen van de predikant enerzijds en van de gemeente anderzijds, op goede gronden de termijn waarin de predikant zich kan voegen naar het oordeel van het GCA bepaald op zes maanden zodat die eindigt op 1 juni 2016.
- 4.5 Het generale college volgt de predikant niet in het standpunt dat een vergoeding conform de kantonrechterformule gerechtvaardigd is. Van ontbinding van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is geen sprake. De predikant wordt losgemaakt van de gemeente in overeenstemming met de daarvoor geldende kerkrechtelijke regels.
- 4.6 Het generale college zal op grond van het voorgaande het beroep ongegrond verklaren en een termijn bepalen die eindigt op 1 juni 2016, waarbij rekening is gehouden met de duur van de behandeling van het beroep.

5. Beslissing

Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen:

- verklaart het beroep van de predikant ongegrond;
- bepaalt ingevolge artikel 11 lid 6 van de generale regeling kerkelijke rechtspraak dat de termijn binnen welke de predikant de gelegenheid heeft zich door het aanvaarden van een beroep of door een verzoek om ontheffing van de werkzaamheden dan wel van het ambt naar het in de uitspraak waarvan beroep vervatte oordeel te voegen, afloopt op 1 juni 2016; en
- bepaalt dat de kosten van behandeling van deze zaak, voor zover het generale college betreffende, komen voor rekening van de Kerk.

Aldus gewezen op 4 april 2016

door mr. Th.C. van Sloten (voorzitter), mr. C. Kool (secretaris), mw mr. J.C. Nouwt, mr. ing. M. Mouthaan, ds. H.J.J. Radstake, ds. R.H. Knijff en J.B.W. van Vark RA.

